Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 251 (14056) | 1975 оной октябриин 25, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАН, БЭЛШЭЭРИИН УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ХҮДЭЛМЭРИИН ХОЁР ҺАРА ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

Ажахынуудта таряалан, сабшалан, бэлшээриин газарай ургаса дээшэлүүлхэ зорилготойгоор КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет байгша оной октябриин 25-һаа таряалан сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, уһалууриин хаалта, һубаг ханаабуудые заһабарилха, газарта шииг нойто үгэхэ намарай уһалуури хэхэ гэхэ мэтэ ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэриин габшагай хоёр һара соносхобо. Таряалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ, сабшалангай хурьһэнэй дээгүүрхие, мүн үндэһөөрнь һайжаруулха хүдэлмэриин тодорхой даабарие ажахы, отделени, бригада, отряд, звено бүхэндэ табижа үгэхэ ёһотой гэжэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинууд, КПСС-эй райкомууд болон аймгүйсэдкомууд, «Сельхозтехникын» республикын нэгэдэл, хүдөө ажахын трестнүүд, республикын мелиорациин болон уһанай ажахын, Хүдөө ажахын министерствэнүүд КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор уялгалагдаа. Тэрэшэлэн уһалууриин, мүн намаг хатааха түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха, сабшалан, фермэнүүд шадархи газарые хорёолхо талаар габшагай хоёр һарын туршада табигдаһан даабарие дүүргэхын тула таряалан, сабшалан дээрэ хүн зөөние олоор гаргажа хүдэлгэхэ гэжэ тэдэ эмхинүүд уялгалагдаба. Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар бүхыдөө хараалагдаһан хүдэлмэрие эрхим болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула ажахынууд, бригада, болон отделени, звенонуудай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэжэ дурадхагдаа. Габшагай хүдэлмэриин хоёр һарын ябаса тухай хэблэлдэ, радио болон телевиденеэр ходо харуулжа байха гэжэ республикын болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд, республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдана.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ПААР ХАХАЛЖА ДҮҮРГЭБЭ

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба).

Манай аймаг энэ жэлдэ 5540 гектар намарай паар хахалха түсэбтэй һэн. Аймагай ажахынуудай механизаторнуудай габшагай оролдосын ашаар 6320 гектар халагдажа, ехэхэн амжалта туйлагдаба.

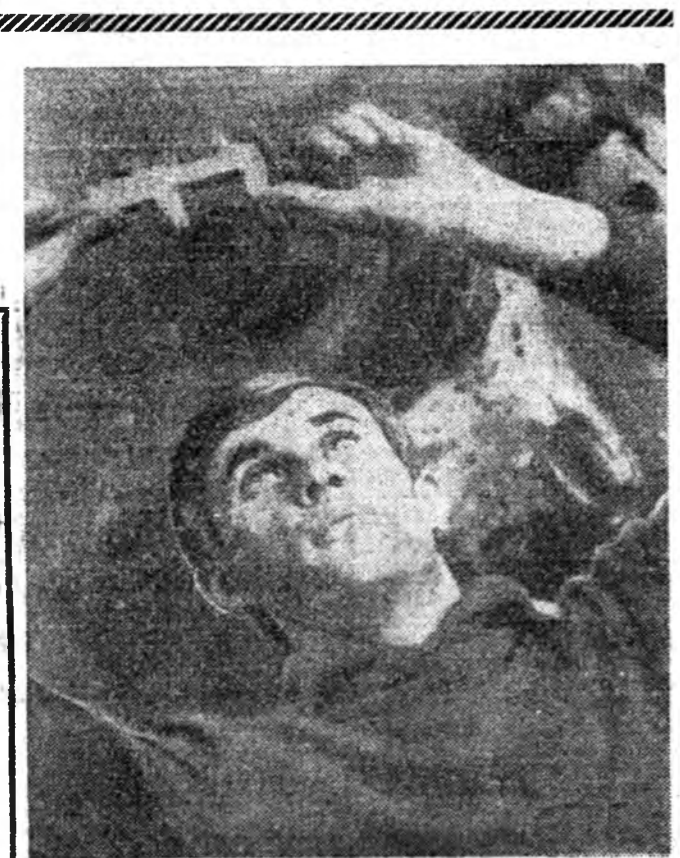
Хилганын колхоз 1200 гектар паар хахалха түсэбтэй һаа, 1500 гектарта хүргэжэ, аймаг соогоо түрүүлэн гараба. Бусадшье ажахынууд намарайнгаа паар хахалалга саг болзор соонь дүүргэһэн байна.

Энэ үдэрнүүдтэ Уланай совхоз һолоомоёо суглуулжа дүүргэхэнь.

И. ЕРБАНОВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой секретарь.

Улаан-Үдын электро-заһабарилгын заводой залуу хүдэлмэришэн Анатолий Емельянов (зураг дээрэ) һайн шанартай продукци бүтээн гаргахаһаа гадна, халаан бүриингөө даабарие ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Анатолий үдэшэндөө лесотехническэ техникумдэ һурадаг.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХОЁР ДАХИН ҮЛҮҮЛХЭЭР

Бүхыдөө 4000 тонно наг шэбхэ сабшалан, таряаланда гаргажа тараахаар түсэблэһэн Ивалтын ОПХ-гай луговодууд эдэ үдэрнүүдтэ тухагүй ажаллажа байна.

Ажахын ахамад мелиоратор Н. Богдановай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отрядай механизаторнууд сабшалан, таряалан дээрээ минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, наг шэбхэ гаргажа, тараажа байнхай. Мүнөө тус отрядта минеральна үтэгжүүлгэ оруулха «РУМ» түхэлэй гурбан машина, нэгэ К-700 түхэлэй трактор, автомашина, тэргэтэй «Беларусь» трактор һаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Үнгэрһэн хоёр үдэрэй туршада дурсагдагша отрядай механизаторнууд 300 тонно наг шэбхэ гаргажа, 100 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Харюусалгата ажалдаа трактористнууд А. Загузин, Н. Толстихин, В. Сидоров, Г. Трофимов, В. Пастухов, автомашинын жолоошон Г. Козулин гэгшэд үдэр бүриингөө даабари хоёр үлүүлжэ амжана.

Б. ГОМБОЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

ШЭНЭ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭ

«Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Арадай хэрэглэмжын эд бараа бүри ехээр бүтээн гаргагты, сортнуудыень шэнэлэгты, шанарыень һайжаруулагты, өөрынь үнэ хямдаруулагты!» гээд Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулан, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан уряанууд соо хэлэгдэнэ. Манай республикын промышленна предприятинуудай коллективүүд эдэ уряануудые халуунаар дэмжэжэ, бүри һайнаар хүдэлжэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээхые эрмэлзэнэ. Буряадай модо болбосоруулдаг ба мебель хэдэг комбинадай коллектив мүрысөөнэйнгөө эршые улам шангадхажа, һайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ.

Эндэ шэнэ онол арга, оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Цехүүдэй, мастерска участогуудай, бригадануудай коллективүүд бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнэ. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Комбинадай хүдэлмэришэд уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ олоор нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилго шиидхэлсэнэ.

Мүнөө комбинадай 42 хүдэлмэришэд, 63 инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Бар хүсөөр хэгдэдэг ажалые оньһожоруулха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ехэ юумэн хэгдэһэн байна. Доодо складай хүдэлмэри сүм оньһожоруулагданхай.

Мүнөө түмэр замаар асаргадаһан модон саг болзортоо вагонуудһаа буулгагдажа, хэрэгтэй хэмжүүрээр тайрагдана. Доодо складые оньһожоруулха хүдэлмэридэ хабаадалсаһан олон хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байха юм. Комбинадай главна инженер Николай Тимофеевич Кузьминовта ВДНХ-гай мүнгэн медаль һаяшаг барюулагдаба. Комбинадай уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод байгша оной эхинһээ 50 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 35 мянган түхэригэй арьбалалта хэһэн байна. Буряадай модо болбосоруулдаг ба мебель хэдэг комбинадай хүдэлмэришэд шэнэ онол арга хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Энээн дээрэһээ бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээнэ бшуу. Хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргадаг цехэй коллектив жэлэй эхинһээ 12 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм. Энэ цехэй коллектив продукци гаргаха һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Эдэнэр байгша оной юһэ һарын даабариһаа гадуур 3607 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаад байна. Саашадаа бүри эршэмтэйгээр хүдэлжэ, түгэсхэхы жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр зорилго урдаа табинхайнууд.

— Комбинадаймнай хүдэлмэришэд байгша оной эхинһээ ехэл шангаар хүдэлжэ байна. Булта хүдэлмэришэднай абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. 152 хүдэлмэришэднай табан жэлэйнгээ даабари дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ. Мебель хэдэг 2-дохи цехэй коллектив илангаяа һайн үрэ дүн туйлана, — гэжэ комбинадай профсоюзай организациин түрүүлэгшэ Н. Н. Журавлев хэлэжэ байгаа һэн.

Хоёрдохи цехэй коллектив байгша оной эхинһээ яһала һайнаар хүдэлнэ. Залуу инженер Валентина Николаевна Гайдук ажалаа эмхидхэхэдээ бэрхэ хүн байһанаа харуулжа шадаа. Тэрэнэй хүтэлбэрилжэ ябаһан коллектив жэлэй эхинһээ продукци гаргаха даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Энэ цехэй хүдэлмэришэд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана. Халаан бүриин даабари дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Энээн дээрэһээл мебель һайн шанартайгаар ехээр хэнэ. Эдэнэр продукциингаа шанарые һайжаруулха талаар һүүлэй сагта яһала ехэ юумэ хээ. Цехэй хүдэлмэришэд продукциингаа 85 процентыень 1-дэхи сортоор техническэ хиналтын таһагта тушаадаг болонхой.

В. Н. Гайдук хүдэлмэришэдэй хэһэн ажалайнь шанарые хинан шалгалсадаг, дутуу дунда юумэнэй гарахада саг дары усадхаха гэжэ оролдодог. Түрүү хүдэлмэришэдтэйгөө ходо зүбшэн хэлсэдэг. Энэ цехэй коллектив байгша оной юһэ һарын даабариһаа гадуур 19 мянган түхэригэй мебель хэжэ гаргаа. Комбинадай коллектив байгша оной юһэ һарын даабариһаа гадуур 733 мянган түхэригэй товарна продукци гаргажа, продукци худалдаха даабаряа 700 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Эдэнэй хэһэн ажал хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргаад, сасуулаад үзэхэдэ партиин XXV съездэдэ зорюулан абаһан уялгаяа дүүргэхээр лэ хэбэртэй.

К. ЖАМЬЯНОВ.

БҮХЫ ОРОН КЛАСС БОЛОБО

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.) Национальна һургуулинуудта, тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудта ород хэлэ үзэлгын ба заалгын дүй дүршэлдэ зорюулагдаһан бүхэсоюзна научно-практическа конференци эндэ болоод, октябриин 23-да тараба.

СССР-эй гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьев конференциин дүнгүүдые согсолхо зуураа, иигэжэ тэмдэглээ:

— Эрдэмтэд, ород хэлэ заадаг багшанар, союзна ба автономито республикануудһаа ерэһэн арадай гэгээрэлэй зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ород хэлэ заалгые улам нарижуулан һайжаруулха асуудалнуудые, тэрэшэлэн эмхидхэлэй-педагогикын хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Национальна һургуулида ород хэлэ заалга мүнөө юһэн союзна республика дотор нэгэдэхи класcһаа эхилнэ. Энээнэй ашатай туһатай байһыень дүй дүршэл лаблан баталаа. Зургаа наһатайһаань һургажа эхилдэг бэлэдхэлэй тусхай классуудай типовой программанууд зохёогдонхой. Иимэ классуудта дүрбэ миллион үхибүүд бэлэдхэлэй курса гаража байна. Бүри эртээнһээ ород хэлэндэ һургаха программанууд зохёогдожо байнхай.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов конференцидэ хабаадаба.

ВНР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТОЛГОЙЛОГШО МОСКВАҺАА МОРДОО

ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Венгриин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Дьердь Лазар Ленинград ошохоёо октябриин 23-да Москваһаа мордоо.

ВНР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэһэн аэродром дээрэһээ Д. Лазарые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад үдэшэбэ.

Хүндэтэ айлшанаа Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэһээ хани халуунаар үдэшэлсөө. Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан, ВНР-эй ба СССР-эй гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Д. Лазар ба үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүд тэрэл үдэртөө Ленинград ерэбэ.

США-гай КОНГРЕСС КОСМОНАВТНУУДЫЕ УГТАА

ВАШИНГТОН. (ТАСС-ай тусхай корр.). Совет космонавтнар А. Леонов ба В. Кубасов, эдэнии үдэшэжэ ябалсаһан американ астронавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Бранд орон соогуурнь ябаха «һайн хүсэлэнгэй аяншалгаяа» эхилһэн Вашингтондо бусажа ерэбэ. Космонавтнууд ба астронавтнууд ниидэлгынгээ дурасхаал болгон, Смитсоновско институдай дэргэдэ октябриин 22-то нээгдэһэн Астронавтикын музейн байшангай хажууда мүнхэ ногоон модо — Алас-Дурнын акаци хамтадаа һуулгаба. Ёһололой үедэ үгэ хэлэһэн музейн директор, астронавт байһан ба Һарада ошохо аяншалгада хабаадагша М. Коллинз иигэжэ мэдүүлээ: энэ модон замбуулинииe эрхэ мэдэлдээ оруулагша совет-американ космонавтнуудай хоорондо саг үргэлжэ хүгжэжэ байгаа хани барисаан ба харилсаа холбооной һүлдэ тэмдэг болохол гэбэ.

США-гай конгрессэй гэшүүд энэл үдэр совет ба американ космонавтнуудта зорюулжа баярай уулзалга эмхидхээ. Эрдэм наукын ба астронавтикын талаар Түлөөлэгшэдэй палатын комиссиин түрүүлэгшэ О. Тиг үгэ хэлэхэдээ, шэнэ үе сагай эхи — замбуулинииe шэнжэлхэ уласхоорондын ябуулгын эхи табиһан «Союз», «Аполлон» онгосонуудай экипажнуудые конгрессэй байшан соо амаршалха ехэ зол хуби намда тудаба гэжэ мэдүүлээ.

Аэронавтикын ба замбуулинииe шэнжэлэлгын талаар сенадай комиссиин түрүүлэгшэ, сенатор Ф. Мосс космонавтнууд ба астронавтнуудые сенадай үмэнэһөө амаршалба. Эндэ ерээд байгааша совет ба американ хоёр экипажай ниидэлгэ замбуулинииe шэнжэлхэ ёһото харилсаа холбооной эхиие СССР США хоёрой хоорондо табиһан, замбуулинай нюуса худар бүри гүнзэгыгөөр нэбтэрэн орохо, тэрэнэй баялигуудые манай хоёр ороной арадуудай ба бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада хэрэглэхэ ябуулгадамнай бидэндэ туһалһан асари ехэ аяншалга болоно. Замбуулинда иимэ амжалтатайгаар эхилэгдэһэн хэрилсаа холбоогоо саашадань үргэлжэлүүлхэ шухала байна гэжэ Ф. Мосс мэдүүлбэ.

Экипажнуудай командирнууд А. Леонов, Т. Стаффорд харюугай үгэ хэлэхэдээ, хани халуун угтамжынь түлөө конгрессмэнүүдтэ баяр баясхалан хүргөөд, эдээнтэй замбуулинда ошолсоод бусаһан совет ба американ гүрэнэй тугуудые США-гай конгрессто барюулаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

КУРСКА, ОРЛОВСКО БОЛОН ОРЕНБУРГСКА ОБЛАСТЬНУУДАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1975 оной ургаса хуряалгада ехэ туһаламжа хүргэһэнэйнь, үндэр туйлалтануудые харуулһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Абдулин Махмуд Муталыфовичые — ашаанай автотранспортын Оренбургын үйлэдбэриин нэгэдэлэй жолоошон.

Аминов Дамир Сабировичые — Оренбургска областиин Орско автоколонныш жолоошон.

Ахметчин Анвар Ахметвалиевичые — Оренбургска областиин «Сельхозтехникын» Покамаревско районно нэгэдэлэй жолоошон.

Бирюков Николай Васильевичые — Орловско областиин Ливинскэ районой «Навесминский» колхозой комбайнер.

Дворцов Иван Парменовичые — Курска областиин Железногорско районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер.

Ефремов Николай Алексеевичые — Орловско областиин Урицка районой «За коммунизм» колхозой комбайнер.

Кононелько Иван Фёдоровичые — Курска областиин Глушковско районой Гагаринай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер.

Кузнецов Илья Васильевичые — Оренбургска областиин «Сельхозтехникын» Бугурусланска районно нэгэдэлэй жолоошон.

Прохоров Валерий Степановичые — Оренбургска областиин ашаанай автотранспортын Бузулукска үйлэдбэриин нэгэдэлэй жолоошон.

Степаненко Иван Петровичые — Курска областиин Рыльска районой «Заветы Ильича» колхозой комбайнер.

Трынов Василий Алексеевичые — Оренбургска транспортна управлениин Сорочинска автоколонныш жолоошон.

Фролов Александр Фёдоровичые — Оренбургска транспортна управлениин Сорочинска автоколонныш жолоошон.

Чулков Иван Николаевичые — Оренбургска автотранспортна управлениин автоколонныш жолоошон.

Шагнахметов Борис Григорьевичые — Оренбургска автотранспортна управлениин автоколонныш жолоошон.

Шварц Яков Рудольфовичые — ашаанай автотранспортын Оренбургска үйлэдбэриин нэгэдэлэй жолоошон.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной октябриин 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. Н. ПОКРОВСКИДО БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Капитальна барилга хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяата байһанайнь түлөө Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой капитальна барилгын управлениин начальник Николай Николаевич **Покровскидо Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь
И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной октябриин 23.

[П]АРТИЙНА [КО]НФЕРЕНЦИНҮҮД

...партийна организацинуудта тоосоото-һунгалтын суг... дүүрэнтэжэ байнхай. Юрэнхы дээрээ тоосоото-һун... партийна суглаанууд эмхидхэлэй, политическэ болон ... талаар үндэр хэмжээндэ үнгэрөө: үнгэрэгшэ үе ... хүдэлмэриин үрэ дүн, дүй дүршэл ниитэлэн сог... шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр ... түрүү дунданууд болон алдуу эндүүнүүд элирүүлэгдэә, ... усадхаха тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. ... районно партийна конференцинүүд эхилбэ. Шухалын ... удха шанартай энэ политическэ хэрэг тусгаар онсо ... үедэ захалба. Район бүхэнэй партийна организаци ... һээ конференци хүрэтэр хэгдэһэн хүдэлмэриингөө ... дые хаража үзэхэһөө гадна, КПСС-эй съездһээ ... хүрэтэр юун хэгдээб, ямар амжалтанууд туйлагдааб, ... амжалтанууд болооб, КПСС-эй XXIV съездын шиид... хэр зэргэ бэелүүлэгдээб, бүхыдөө юһэдэхи табан ... түсэб, тэрэ тоодо түгэсхэхы жэлэй түсэб ямараар дүүр... дэлгэрэнгыгээр хаража үзэхэ зорилготой.

...XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүү... городской болон районно партийна организа... ажахын али бүхы һалбаринуудые хүгжөө... арад зоной дунда политическэ, үзэл сурталай болон ... хүдэлмэри эрид һайжаруулхын тула бага бэшэ ... ябуулгануудые бэелүүлээ, бэелүүлнэшье. Съездһээ ... үнгэрһэн үе соо манай республикын, тэрэ тоодо ... экономикодошье, соёл культурын байгуулалта ... тон ехэ хубилалтанууд болоо. Шэнэ шэнэ фабрика... заводууд, үйлэдбэриин промышленна нэгэдэлнүүд ... комбинадууд, һургуулинууд, больницанууд болон соёл ... байшангууд бии болонхой. БАМ — Байгал-Амарай ..., Галуута-Нуурай ГРЭС, хүүргын түмэр хэрэгсэл... бүтээн гаргадаг Улаан-Үдын завод, Сэлэнгын целлю... картоной комбинат, «Бурятсельмаш» завод ашаглалгада ..., мүн баригдажа байһан промышленна предприя... иигэжэ тоолохо болоо һаа, олон ха юм. Гадна хү... шэнэ шэнэ тосхонууд, һуурин газарнууд урган ... Бүхыдөө республикымнай, тэрэ тоодо аймаг ... шарайнь жэлһээ жэл бүхэндэ улам бүри ху... һайжаржа байна. Эндэ партийна организа... тодорхой хүтэлбэриин нүлөөнь, аша үрэнь элеэр ... бшуу.

...ленностьдашье, хүдөө ажахыдашье амжалтатайгаар ... байһан предприятинуудые, колхоз, совхозуудые нэр... һаа олон. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб болзор... дүүргэһэн коллективүүдшье бии. Авиационно, ... машина», прибор бүтээлгын, Тимлюйн цементын бо... хэдэ хэдэн заводуудай коллективүүд юһэдэхи та... түсэб нэрэтэй солотойгоор дүүргээд, түсэбһөө ... бүри ехэ продукци бүтээн гаргажа, КПСС-эй XXV ... бэлэг барихын түлөө тэмсэжэ байнхай.

... съезд хүрэтэр үнгэрһэн үе соо республикымнай ... бага бэшэ хубилалта болоо. Шэнэ ба боро га... тарилгын талмай, илангаяа орооһото урга... талмай нилээд үргэдхэгдөө. Иимэ хүдэлмэриин ямар ... шанартай, аша туһатай байһаниинь энэ жэлдэ эли ... Тарилгынгаа талмай үргэдхэһэнэй, баян ... абаһанай ашаар, Буряад оронoймнай колхоз, ... юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэнь 200000 ... тарям Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулжа дүүр... Манайхяар иимэ ехэ ороoһо таряа колхоз, сов... гүрэндэ тушаажа огто үзөөгүй байна бшуу. Гүрэн... болон овощ тушааха түсэб дүүргэгдэнхэй. Рес... хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд энээгээрээ ... ёһоороо омогорхоно. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ ... болон техникын туйлалтанууд найдамтайгаар ... Механизаци ба химизаци үргэжэжэ байна. ... тоо толгойнь жэлһээ жэлдэ олошорно, ашаг ... Газар таряалангайшье, мал ажалайшье про... тушааха табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар ... колхоз, совхозууд үсөөн бэшэ. Кабанскын, Зэдын ... Барьёогой, Хяагтын совхозууд, Мухар-Шэбэрэй айма..., Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ кол... бусад олохон ажахынууд иимэ түрүүшүүлэй зэр... үкинэй.

... бүхэндэ түрүү зэргэдэ ябажа байһан промышленна ..., колхоз болон совхозуудай коллективүүдэй «түлхюур» юуб, тэдэнэй хүдэлмэриин «нюусань» ... тэдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партий... организацинууд олониитэ ажалшадай дунда ойлгууламжын ... политическэ болон үзэл сурталай хүдэлмэри үдэр ... далайсатайгаар эмхидхэнэ, социалис мүрысөө ... дэлгэрүүлнэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүл... конференцинүүд дээрэ энээн тухай илангаяа ... түн удхатай, хурса хөөрэлдөөн болоно, болохо ...

... улам саашадаа эрид түргэнөөр хүгжэхэ тума ... комитедүүд, партийна организацинууд ажахые уда... тон шухала, тон орёо асуудалнуудые саг үргэлжэ ... ушартай болоно. Партийна хүтэлбэриин үндэр дээдэ ... байһан, партийна организациин түрүү, дайшалхы ... солотойгоор дүүргэдэг коллективүүдтэ ажахын ... байгуулалтын, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүү... орёо оньһон асуудалнуудай зүбөөр, таарамжатай зо... түргэнөөр шиидхэгдэдэгынь элитэ. Тиимэһээ партийна ... уудай үүргэ болон харюусалгые, дайшалхы шада... дээшэлүүлхэ, партийна ударидалгые улам бүри ... гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Партийна конферен... асуудалда илангаяа ехэ анхарал хандуулха боло... съезд хүрэтэр, конференциһээ конференци хүрэтэр ... организацинууд алишье талаараа — тоогойнгоошье, ... талаар — улам бүри ургажа байнхай. Жэшээлхэ... КПСС-эй XXIV съездын болоһон 1971 оной январиин 1-дэ ... областной партийна организацида 38197 коммунистнууд ... байһан аад, 1975 оной октябриин 1-дэ 40580 ком... тоологдоно. Тэрэшэлэн энэ үе соо партиин зэргэдэ ... ангиин түлөөлэгшэдэй, түрүү мэргэжэлтэдэй, ... олошорһыень онсолон тэмдэглэмээр.

... кадрнуудые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан та... хүмүүжүүлхэ ба дэбжүүлхэ, марксизм-ленинизм тэдэнэй ... шудалхыень оролдохо, үзэл сурталай, партийна ... политическэ талаар тэдэниие хатуужуулха, партийна ... уряануудай, мүн өөһэдынгөө тогтоолнуудай дүүргэл... хинан шалгаха, тус тогтоолнуудые хэлбэришэгүй... бэелүүлхэ гээшэ партийна байгуулалтын шухалын шухала ... болоно. Партийна конференцинүүд дээрэ энэ асууда... дэлгэрэнгыгээр, дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэхэ байһаниинь ...

... ажахын, профсоюзна, комсомолой болон ниитын бүхы ... үүргэ, харюусалга улам дээшэлүүлхэ, экономико ... культураяа хүгжөөлгын шухала асуудалнуудые шиид... тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала. Конфе... делегадууд энээн тухай дурадхалнуудые оруулха, ... һанамжануудые хэлэхэ байха.

... районно конференцинүүд КПСС-эй болохоёо бай... XXV съездын урда тээхэнэ зарлагдажа байна. Тиимэ ... съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула үлэгшэ ... ехэ юумэ хэхэ, бүхыдөө юһэдэхи табан жэлэй, тэрэ ... түгэсхэхы жэлэйнь түсэб болон даабаринуудые, абаһан ... уялгануудаа промышленна предприяти, колхоз, сов... заабол дүүргэхыень туйлаха, социалис мүрысөө ... дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэри бүхэндэ эрдэм наукын ... дэбжэлтэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, энэ ... тодорхой хэмжээ ябуулганууды хараалха ба бэелүүл... асуудалнуудта конференциин делегадууд гол анхара... хандуулха болоно.

... хэлэхэдэ, партийна комитедүүдэй хүдэлмэридэ бага ... түрүү дунданууд, алдуу эндүүнүүд тохёолдоно, түрүү ... хүсэд дүүргэдэггүй, партийна болон гүрэнэй журам ... ябадаг коммунистнууд бии. Мүн хараалагдаһан түсэ... уялгаяа дүүргэдэггүй коллективүүд бии. «Тамбов... областиин партийна организацида шүүмжэлэл болон өөры... шүүмжэлгын ямараар хэгдэдэг байһан тухай» КПСС-эй ... тогтоолые хүтэлбэри болгон абажа, эдэ бүхы дутаг... конференциин делегадууд эрид хурсаар шүүмжэл... байха гэжэ һанагдана. Алдуу эндүүнүүдые гар... түрүү дунданuудтай хүнүүдые нюур сахингүй шүүмжэл... коммунис партимнай һургана ха юм.

... болон городской партийна конференцинүүд ехэ һайн ... гээр, эмхидхэлэй болон политическэ үндэр дээдэ ... үнгэргэгдэжэ, парткомуудай саашанхи хүдэлмэриин ... шэглэлнүүдые тодорхойлхо, партийна организа... үүргэ болон харюусалгые улам дээшэлүүлхэ, ара... ажахын али бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгын, арад ... тэниглэн байдал саашадаа улам бүри һайжаруул... уряануудые тодорхойлхо зэргэтэй.

ТҮРЭЛ ПАРТИИНГАА XXV СЪЕЗДЫЕ

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ элидхэлһээ

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» тогтоол соогоо партиин Центральна Комитет хадаа партийна организацинуудта, коллективүүдтэ социалис мүрысөө хүгжөөхэ зорилгоёо үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ, хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые гүнзэгыгөөр, шүүмжэлхы шэглэлтэйгээр шэнжэлхэ эрилтэ табиһан байна. Тиихэтээ хамта социалис мүрысөөнэй ашаа үрые дээшэлүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалха, бодотоор бэелүүлхэ шухала байһые онсолон заабарилаа.

Мүнөө жэлэй барагдатар ойройдоол хоёр һараһаа үлүүхэн саг үлөөд байна. Тиимэһээ экономикын гол һалбаринуудай байдалые, нииитэ политическэ хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр, шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр шэнжэлхэ гээшэ, үнэхөөрөө, тон шухала байна. Тэрэнэйл үндэһөөр гээгдэлдэ ороһон участогуудта, шиидхэгдээгүй зорилгонуудта анхаралаа табижа, тэдэниие дары усадхажа, партиин XXV съездын хүндэлэлдэ абаһан үндэр социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэг хангаха зэргэтэйбди.

Промышленностиин талаар абаһан предприятинуудай коллективүүдэй социалис уялгануудай гол асуудалынь хадаа табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые тоогойшье, шанарайшье талаар бүхы дээрэнь болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго болоно. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха 1975 оной гүрэнэй түсэб декабриин 28-да дүүргэхэ, 15 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн гол зорилго жэлэй эхиндэ хараалаа һэн.

КПСС-эй XXV съездые зарлаха тухай партиин ЦК-гай тогтоолой тунхаглагдаад байхада, республикын промышленна предприятинуудай коллективүүд урдань абаһан уялгануудаа шэнэлһэн, бүри дээшэлүүлһэн, тиигээд съездын урда тээхи социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ эхилһэн бэлэй.

Жэшээнь, доторойнгоо арга боломжые элирүүлээд байхадаа, авиационно заводой коллектив 2,5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээхэ уялга абаа һэн. Цементын заводой коллектив түсэбһөө үлүүгээр 3 мянган тонно цемент гаргаха түрүүшынгээ уялга дээрэ үшөө мянган тонно нэмэжэ бэсэ уялгалаа. «Электромашина», «Теплоприбор», судна бүтээлгын, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводуудай, мүн бусад предприятинуудай коллективүүд тэрэшэлэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. Диилэнхи олон предприятинууд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Жэшээлэн харуулбал, үнгэрһэн юһэ һарын туршада «Электромашина» завод (энэ жэлдэ продукци бүтээлгээ нёдондонойхиһоо 20 процентээр ехэ болгобошье) 300 мянган түхэригэй, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод 100 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө үлүүлэн үйлэдбэрилөөд байна бшуу. Республикын промышленность энэ жэлэй юһэ һарын туршада түсэбһөө гадуур бүхы дээрээ 20 миллион түхэригэй продукци бүтээнхэй.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив болзорһоо хахад жэл урид «Улаан-Үдэ» гэжэ буксир ашаглалгада тушаагаа. Гэрэнь сентябриин 20-һоо эхилжэ, БАМ-ай барилгада хэрэгтэй ашаа Байгал далайгаар зөөжэ байна.

Бага-Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн коллектив һайн амжалта туйлажа байнхай. Тус коллектив нүүрһэ малтаха табан жэлэй түсэб дүүргээ, даабариһаа гадуур 363 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө тушаагаад байна. Мүнөө үедэ экскаваторнуудай 5 экипаж арбадахи табан жэлэй даабаряар хүдэлнэ.

Ципиканай приискын коллектив алта малтажа абаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь уридшалан бэелүүлэнхэй.

Мүнөө үедэ республика дотор 32 предприяти, 8 мянга гаран хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ даабари дүүргэнхэй байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, табан жэлэй үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада республикын промышленность түсэбтэ даабаряа бүхы дээрэнь үлүүлэн дүүргэһэн гээшэ. Тиигэжэ табан жэлэй эхинһээ тоолон гаргахада, 4 жэл 9 һарын туршада 106 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө.

Гэхэтэй хамта эдэ һайн үрэ дүнгүүдэй ара талада далдалагдаад байһан ехэ дутагдалнуудые обёорхогүй болоо һаа, тон буруу хэрэг болоно. Хэнэйшье мэдэһээр, республикын промышленна олон предприятинуудта дутуу дунданууд ушарһаар.

Энэ жэлдэ урданайхи шэнги зарим предприятинууд продукци худалдаха гүрэнэй түсэбтэ даабари дүүргэжэ шаданагүй. Тэдэнэй абаһан социалис уялгануудые энэ хараада абанагүйбди. Продукци худалдаха 9 һарынгаа түсэб промышленность 102 процент дүүргэһэн байгаа. Тиигэбэшье 44 предприяти 5 миллион түхэриг хэмжээнэй продукци дутуу худалдаа. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын талханай комбинат, «Промстройматериалы» гэжэ нэгэдэл, Хүрбын, Ардасаанай леспромхозууд, Гусиноозерскын оёдолой фабрика, Галуута-Нуурай шахта, Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрика, Үнэгэтэйн овощой завод гэхэшэлэн оролсоно. Эдэ 44 предприятинуудай дунда ойройдоол мянган түхэригөөр түсэбөө дүүргээгүй коллективүүд бии байха юм. Нэрлэбэл, «Сельхозтехникын» Баргажанай, Захааминай, Түнхэнэй, Хориин отделенинүүд, Бэшүүрэй, Яруунын, Худанай лесхозууд болоно. Хэрбээ эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гүрэнэй түсэбэй түлөө һанаагаа ходо зободог байгаа хада иимэ ушар огто тохёолдохогүй һэн.

Түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шададаггүй предприятинуудай хүдэлмэридэ хүндэ хүшэр байдалай ушардаг байһые арсахын аргагүй. Гэбэшье тэдэнэр огто дабагдашагүй гэжэ яашье хэлэмээр бэшэ.

Жэшээ болгон Галуута-Нуурай шахта абаад үзээл даа. Урдань энэ предприяти бүхы үрэ дүнгөөрөө түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг һэн. Харин мүнөө этээл һүүлшын нэгэ һуури эзэлжэ байна. Юундэ иимэ ушар тохёолдооб? Һүүлэй үедэ шэнэ газарта нүүрһэ малтажа эхилээ. Тиихэдэнь шахтернуудай хүдэлмэридэ элдэб бэрхэшээл ушараа. Гэбэшье эндэхи хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд энээн тушаа бодомжолоогүй, хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэхэ, ажалай бүтээсые, салин хүлһэнэй хэмжээе доошонь оруулхагүйн түлөө ямаршье хэмжээ абаагүй байшоо. Иимэ байхалаарнь журам һуда боложо, хүдэлмэришэд ондоо тээшээ ошожо захалаа, үйлэдбэриин үрэ дүн муудаа. Тобшолон хэлэхэдэ, ажахын муу хүтэлбэрилгэһөө, партийно-политическэ хүдэлмэриин һулаһаа эдэ бүгэдэ шалтагаална.

Түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шададаггүй бусад предприятинуудай хүдэлмэридэ баһал иимэ сэгнэлтэ үгэмөөр хаш.

Продукци үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабаряа дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэгшье предприятинууд үйлэдбэриингөө арга боломжые дууһан хэрэглэжэ шададаггүй, хүдэлмэриин саг ехээр хиидэ хаядаг байха юм.

Локомотив-вагон заһабарилгын завод хадаа томошье, түрүү зэргэдэшье ябадаг предприяти гэжэ тоотой. Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэри нарижуулха талаар эндэ ехэ юумэн хэгдэдэг гээшэ. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада эмхидхэлэй-техническэ али олон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй аша туһаар элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээлгын ажал нилээд хүнгэдхэгдөө, 160 хүниие ондоо хүдэлмэридэ табиха арга олдоо.

Гэхэ зуура ондоо нэгэ ушар тушаа тогтолтой. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай хугасаадаа хүдэлмэришэдэй ажалдаа гараагүйһөө, гээгдэжэ ерэһэнһээ боложо, хүдэлмэриин аяар 9565 үдэр миин хиидэ хосороо бшуу. Иимэ баримтанууд ганса ЛВРЗ-дэ үзэгдэнэ бэшэ. Иимэ дутагдал мяханай комбинадта, Сэлэнгын ЦКК-да, «Промстрой материалы» нэгэдэлэй, «Забайкаллес» комбинадай, нютагай промышленностиин предприятинуудта үзэгдэһөөр байдагынь гэмшэлтэй.

Кадрнуудай һэлгэхэ, хүдэлмэриһөө гаража ошолго зарим предприятинуудта хэтэрмэ байдаг. Энэ ушар ехэ хохидол ушаруулна. ЛВРЗ-дэ энэ жэлэй түрүүшын 6 һарын хугасаада 649 хүнэй хүдэлмэридэ шэнээр абтаад байхадань, харин 944 хүн сүлөөлэгдөө. Сэлэнгын ЦКК-да, Улаан-Үдын шэлэй заводто, Буряадай барилгын управленидэ, «Промстройматериалы» нэгэдэлдэ иимэ ушар үлэмжэ ехээр үзэгдэнэ.

Иимэ дутагдалнуудые усадхажа боломоор гү? Ямар хэмжээ абаха хэрэгтэйб? Эдэ асуудалнуудта харюу үгэхын тула нэгэ иимэ бодото жэшээ дурдаһуу.

Ой модоной промышленностьда ямаршье сагта ажалай сагые хиидэ хаяха ябадал ходол ехэ байдаг. Гэбэшье, ой модоной промышленностиин томо предприятинуудай нэгэн болохо Шулуутайн леспромхоздо энэ дутагдал мүнөө сүм шахуу усадхагданхай гээшэ. Леспромхозой партийна организациин энэ асуудалаар ябуулдаг хүдэлмэри тухай тоосоое КПСС-эй обкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Тиихэдээ ажалай журам бэхижүүлхэ, кадрнуудые тогтууритай болгохо талаар ябуулдаг эмхидхэлэйнь хүдэлмэриие бюро һайшааһан байгаа.

Шулуутайн леспромхозой партийна организаци болон ажахын хүтэлбэри тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, бодото хэрэг дээрэнь тэдэнээ бэелүүлжэ шадаа. Хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлһэн, хүдэлмэришэдэй һуудал байдал түбхинүүлхэ, нииитын эдеэ хоолой предприятинуудай, магазинуудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Леспромхоз өөрынгөө хамһабариин ажахытай болонхой. Хүдэлмэришэдые ажалдань абаашаха, тэндэһээ асарха хэрэг һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Коллективэй дунда нииитэ политическэ, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри партийна организаци саг үргэлжэ ябуулжа байдаг. Энэ ажал хэрэгынь өөрынгөө һайн үрэ дүн харуулаа.

Иимэ хүдэлмэри предприяти бүхэндэ эмхидхэн ябуулха арга бии, ябуулагдаха ёһотойшье.

Олон предприятинуудта түхеэрэлгэнүүд муугаар ашаглагдана. Тиигэжэ үйлэдбэриингөө хүсые түгэс хэрэглэжэ шададаггүй нэгэ горитой дутагдал бии гээшэ. Тэрээн тушаа анхарангүй байжа боломоор бэшэ.

Үйлэдбэриин байдалда ушардаг иимэ дутагдалнууд хадаа үйлэдбэриин арга боломжые саашадаа гүйсэд хэрэглэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ түбэг ушаруулна бшуу.

Ушар иимэһээ амжаһан амжалтаараа сэдьхэлээ амаруулаад һууха бэшэ, харин ажабайдалда ушардаг дутагдалнуудые үндэһөөрнь усадхахын тула коллектив бүхэнэй анхаралые хандуулха хэрэгтэй болоно. Ажалшадай коллективүүдэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар предприяти бүхэндэхи арга боломжонуудые гүйсэд элирхэйлхэ, эрхим үрэ дүн туйлаха, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр эмхидхэхэ хүдэлмэри ябуулха шухала.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, элидхэлшэ капитальна барилгын асуудалнууд тушаа тогтобо.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада манай республика дотор капитальна барилга нилээд ехээр ургаа гэжэ тэрэ тодорхойлоо. 1971—1975 онуудай туршада арадай ажахыда гаргашалхаар хараалагдаһан капитальна һомололгын хэмжээн хадаа урда табан жэлэйхиһээ 1,5 дахин ехэ болоно.

Арадай ажахын бусад һалбаринуудай ажалшад шэнги барилгашадай коллективүүд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө, табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсонхой. Барилгын эмхи зургаануудай олон коллективүүд социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эдэнэй дунда барилга хабсаралгын 8-дахи управлени, гэр барилгын комбинат, «Забайкалтрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 834-дэхи ба 397-дохи поезднууд, «Уралтранстехмонтаж» трестын барилга-хабсаралгын 559-дэхи поезд, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэл, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 575-дахи поезд, оньһожоруулагдамал 56-дахи колонно, «Сибэлектромонтаж» ба «Сибхиммонтаж» трестын управленинүүд оролсоно.

Барилгашадай олон бригаданууд табан жэлэйнгээ даабари мүнөө дүүргээд байна. Тэдэнэй зэргэдэ гэр барилгын комбинадай нүхэр Люцгэгшын хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригадын коллектив, КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ нүхэр Воронинай толгойлдог бригада болон бусад олон коллективүүд оролсоно.

Транспортна барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа 834-дэхи СМП-гэй Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Сандановай, тэрэшэлэн нүхэд Дашицыренов, Казанцев болон бусадай бригаданууд табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэв.

Иимэ жэшээнүүд олон. Партиин XXV съездые ажалай ехэ амжалтаар угтахын түлөө барилгашадай коллективүүдэй эрмэлзэжэ байһые эдэ жэшээнүүд бодотоор гэршэлнэ.

Гэхэтэй хамта барилгын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл олон байһаар. Урда табан жэлэйхитэй жэшэхэ болоо һаа, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн юһэдэхи табан жэлдэ 47 процентээр бүхы дээрээ республика соо ургаһан байна. Тиихэ зуура, капитальна һомололто хэрэглэлгэ, гол фондонуудые ашаглалгада оруулалга, байрын гэрнүүдые барилга горитой гээгдэлдэ оронхой. Энэ түгэсхэхы жэлдэ зарим гол хүдэлмэринүүдээр түсэбэй дүүргэлтэ бүришье муу байдалда оронхой.

Республика дотор барилга хэдэг 75 подрядна эмхи зургаанууд бии. Зүгөөр тэдэнэй эгээл томонь хадаа Буряадай барилгын управлени болоно. Энэ эмхи жэлэй туршада 60 миллион шахуу түхэригэй барилга хэхэ уялгатай. Тиихэдэ Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгын управлени «Бурятцелинстрой» трестын, «Бурводстрой» трестын, «Межколхозстрой» нэгэдэлэй барилгын эмхинүүдэй хэхэ хүдэлмэриин хэмжээн тушаа элидхэлшэ тогтоо. Тиихэтээ хамта эдэ эмхинүүдэй хүдэлмэридэ ошогшод хүндэ хүшэр байдалай тохёолдодог байһые элирхэйлэн харуулаа. Материально-техническэ үндэһэ һууринь үйлэдбэриин ургалтаһаа гээгдэжэ ябана. Мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд болон транспорт дуталдана. Тэрэшэлэн барилгын хүдэлмэриие түсэблэхэ хүдэлмэри ехэ дутагдалтай байна.

1972 онһоо эхилжэ, Буряадай барилгын управлени урданайхидаа орходоо, алишье талаараа бага хэмжээнэй хүдэлмэри хэдэг болоһыень элидхэлшэ шүүмжэлээ. Энэ управлениин бодхоожо байһан барилганууд ехэ удаан саг соо бүтэнэ. Тэдэнэй тоодо Котокель нуур шадархи амаралтын гэр, Буряад драмын театр, Борсоевой үйлсэдэхи байрын гэрнүүд, багшанарай институдай гол корпус болон бусад оролсоно.

4 мянган шахуу хүдэлмэришэдтэй ГРЭС-эй барилгын управлени Гусиноозерскын электростанциие бодхоожо байна. Энэ барилгын эмхиин хүтэлбэриие бэхижүүлхэ, бодото туһаламжа үзүүлхэ талаар ехэ хэмжээнүүд абтаа. Иигэжэ 1975 оной юһэ һарын туршада хэһэн хүдэлмэриинь хэмжээн 2,5 дахин ехэ болоо. Гэхэ зуура энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха 200 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын агрегадые барилгада энэ хүсэн багадаха байна. Юһэ һарынгаа түсэб миил 75 процент дүүргээ. Сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй барилгын ябаса ехэ хангалтагүй байдалтай. Тэрэшэлэн худалдаа наймаанай, нииитын эдеэ хоолой предприятинуудай, гэр байрын барилганууд аали нобшоор хэгдэнэ.

Һайнаар барилга хэдэг жэшээнүүд манда үсөөн бэшэ. Буряадай барилгын управлениин нэгэдэхи СМУ-гай бүтээһэн выставкын зал, 397-дохи СМП-гэй «Сокол» һууринда бариһан дунда һургуулиин байшан, 834-дэхи СМП-гэй бүтээһэн хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой үйлэдбэриин барилганууд һайн шанартай байһанаараа жэшээ харуулна. Эдэ жэшээнүүд дээрэ бүхы барилгашад хүмүүжүүлэгдэхэ ушартай.

Хүдөөгэй барилгашадай абаһан уялгануудай ёһоор мүнөө жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха малай бүхы байрануудые үбэлжэлгын урда тээ сүм бүтээгдэхэ зэргэтэй. Зүгөөр хэдэ хэдэн иимэ барилганууд ашаглалгада оруулагдахаар бэлэн бэшэ байна. Иимэ гээгдэлдэ ороһон барилгануудай тоодо «Бурятцелинстрой» трестын предприятинуудай бүтээжэ байһан «Заречный», Һахалиин совхозуудта һаалиин фермэ, «Никольский» совхоздо мал шахан таргалуулха фермэ болоно. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй предприятинууд «Прибайкальский» совхоздо, Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ совхоздо һаалиин фермэнүүдэй барилгые удааруулжа байна.

Малай байрануудые саг соонь ашаглалгада оруулха хэрэгтэ «Сельхозмонтаж» трестын предприятинууд муугаар хүдэлжэ, һаад ушаруулна. Энэ трестын предприятинууд илангаяа Хурамхаанай, Баргажанай, Хяагтын, Сэлэнгын, Загарайн аймагуудта муугаар ажалласа.

Ханын материалнуудые гаргаха Грязнухын заводой, гэр бариха Улаан-Үдын комбинадые һэльбэн заһабарилха, үргэдхэхэ хүдэлмэри, «Бурятцелинстрой» трестын түбэй бааза барилга тон аали нобшоор ябуулагдана.

«Бурятстройматериал» нэгэдэлэй предприятинууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Энэ нэгэдэлэй хирпиисын заводууд юһэ һарын туршада 7,5 миллион улаан хирпиисэ дутуу гаргаа.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга тухай хэлэхэ зуураа, тэдэнэр үндэр ехэ уялгануудые абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар оролдожо байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Тиигэбэшье зарим шухала участогуудта ажалынь ехэ гээгдэлдэ оронхой. Жэшээнь, Таловка станцида УРС-ын бааза барилга дүүргэгдэнэгүй. Байкал портые шэнэдхэн заһабарилха, Баргажанай-Адагта болон Хойто-Байкальскда причалнуудые барилга удаарна, нефтебааза барилга гээгдэлдэ ороо. Ажаһуудалай болон культурна хэрэглэмжын барилганууд түргэнөөр ябуулагданагүй. Эдэ бүхы дутагдалнуудые түргөөр усадхаха шухала гэжэ элидхэлшэ анхараа.

Республикын барилгашад хүдэлмэреэ һайжаруулха арга боломжо ехэтэй. Техникэеэ, материальна хэрэгсэлнүүдээ һайнаар ашаглажа, барилгашадай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэбэл, ямаршье ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, барилгаяа саг соонь, һайн шанартайгаар хэхэ арга боломжонуудай бии байһые олон жэшээнүүд гэршэлжэ үгэнэ. 397-дохи СМП-гэй коллективтэ (начальнигынь нүхэр Железняков, парторганизациинь секретарь нүхэр Маслов) судна бүтээлгын заводто яаралтайгаар бүтээгдэхэ ехэ хүдэлмэри даалгагдаа һэн. Энэ коллективэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы коллективэй хүсые элсүүлжэ шадаа. Тиигэжэ энэ коллектив хахад жэлэй туршада гурбан жэлэй түсэбэй зэргэ хүдэлмэри бүтээһэн байна.

Мүнөө барилгашадай хүдэлмэридэ эгээн хүндэ үбэлэй саг хүрэжэ ерэбэ. Энэ ушарта барилгашад энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха барилгануудаа заабол дүүргэхын тула бүхы хэмжээнүүдые наринаар тодорхойлжо, үсэд шангаар ажаллаха болоно.

Барилга дээрэ хүнүүдые нэмэжэ табиха, мүн тэдэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэдэнь туһалха талаар партиин городской болон районно комитедүүд барилгын эмхи зургаануудта тодорхой туһаламжа хүргэхэ ёһотой. Хүдөөгэй барилгануудые хурдадхахын тула малай байрануудта, котельнэнүүдтэ хабсаргалгын хүдэлмэри хэхээр механизаторнуудые эльгээхэ шухала.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, барилгые гээгдэлһээ гаргаха болон жэлэй түсэб, социалис уялгануудые бэелүүлхэ талаар бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ гэжэ партийна организацинууд оролдохо уялгатай.

* * *

РЕСПУБЛИКЫН хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, табан жэлэй түсэбтэ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон байгаа. Теэд түрүүшын дүрбэн жэлдэ абаһан уялгануудаа, илангаяа газар тараалангай талаар хүсэд бэелүүлжэ шадаагүй. Юуб гэхэдэ, сагай уларил бирагүй байжа, элдэб гэнтын ушарал тохёолдожо, хүдөө ажахыда ехэ хохидол ушаруулагдаа һэн.

Гүрэнэй зүгһөө ехэ туһаламжа хүргэгдэһэнэй, колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үсэд шангаар ажаллаһанай ашаар эдэ хүндэ жэлнүүдтэшье газар тараалангай болон мал ажалай гол продуктнуудые абалга доошоо ороһоо байха, урда жэлнүүдтэ орбол зарим тэдыгээр дээшэлһэн байха юм.

Хүдөө ажахымнай гол һалбари — мал ажал хэлбэришэгүйгөөр урган хүгжэнэ. Жэлһээ жэл бүри нииитын малай тоо толгой олошоржо, мал ажалай продуктнуудые абалга ба гүрэндэ худалдалга ехэ болоһон жэшээтэй.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд гүрэндөө 130 мянган тонно ороохо, 36 мянган тонно хартаабха, 69 мянган тонно мяха, 185,5 мянган тонно һү, 7,5 мянган тонно ноохо, 98 миллион үндэгэ худалдаха социалис уялга абаһан байгаа.

Үнгэрһэн юһэн һарын дүнгүүдые гаргахада, хүдөө ажахымнай гол һалбаринуудта нилээд һайн дүнгүүд туйлагдажа, абаһан уялгаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ аргатай болообди.

Ороохото ургамалнуудай муу бэшэ ургаса хуряагдаа. Бүхыдөө абтаһан ороохо тараан һүүлэй жэлнүүдэйхиһээ эгээн ехэ байба. Тиигэжэ гүрэндөө 200 мянган тонно тараа худалдаха, үрэһэ хүрэнгөө хүсэд хүрэхөөр хааха, малдаа нилээд ехээр үгэхэ арга олгогдоо. Ороохо тараа ургуулха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха талаар Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Бэшүүрэй болон Хяагтын аймагуудай колхоз болон совхозууд илангаяа ехэ хубитаяа оруулһан байна. Энэ жэлдэ гүрэндэ тараа худалдаха хэрэгтэ бүхы аймагуудай хабаадаһаниинь һайшаалтай.

Мүн хартаабхын, овощ, силосэй ургамалнууд болон таримал ногооной һайн ургаса абтаа. Гүрэндэ хартаабха худалдаха уялганууд дүүргэгдэзэ. Нёдондонойхиһоо ехэ овощ бэлэдхэгдээ.

Ороохо тараанай эгээн баян ургаса Кабанскын аймагта туйлагдаа. Энэ аймагта дунда зэргээр гектар бүриһөө 16,2 центнер, Прибайкалиин аймагта — 15,1 центнер, Мухар-Шэбэрэй — 14, Хяагтын — 13,7 центнер, Зэдын — 13,3, Бэшүүрэй — 13,1 центнер тараан абтаһан байна. Олохон ажахынууд, мүн бүри олон бригаданууд баян ургаса абаһан байха юм.

Жэшээнь, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой нүхэр Зариповай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада түсэбэй ёһоор 16,7 центнер тараа ургуулха байбал, тэрэнээ 20,3 центнертэ хүргөө.

Тараагаа һайнаар хуряажа абаха, гүрэндөө ехэ тараа тушааха мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаһан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоз ажахыдаа урдань үзэгдөөгүй ехэ ургаса — 114 мянга гаран центнер тараа суглуулжа абаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 17,8 центнер ороохон хуряагдаа.

Энэ жэлдэ Зэдын аймагай «Борьёогой совхозой механизаторнууд болон тараашад баян ургаса туйлаа. Эдэнэр гектар бүриһөө 16,8 центнер ороохо абажа, бүхыдөө 170 мянган центнер тараа хуряагаа. Тиигэжэ Ленинэй орденто Борьёогой совхозой ажалшад гүрэндөө 100 мянган центнер тараа тушааха аргатай байба.

Ургаса хуряалга болон гүрэндэ тараа тушаалгада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаһан комбайнернууд, автомашинын жолоошод колхоз болон совхозуудта, транспортна предприятинуудта, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй болон бусад эмхи зургаануудта хэдэн зуугаад байгаа. Эдэнэр үдэр һүниие мэдэнгүй, сагай ямаршье бэрхэшээлтэй байбал, һаатангүй, ажалай баатаршалга гаргажа, ороохо тараа түргэнөөр, һайн шанартайгаар хуряаха, ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ хүрьһэ бэлдэхэ хүдэлмэридэ ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Теэд энэ һайн жэлдэшье олохон ажахынууд, бригада болон звенонууд ороохо тараанай, хартаабхын болон тэжээлэй ургамалнуудай бирагүй ургаса абаһан, хуряалга дээрэ гээлтэ гаргаһан байха юм.

Бодото байдал дээрэһээ хараад үзэхэдэ, агротехникэ наринаар баримталдаг, һайн үрэһэ хэрэглэдэг, намарай паар эртүүр, һайн шанартайгаар хахалдаг, паараа оролдосотойгоор харууһалдаг, ургасаяа гээлтэгүйгөөр хуряадаг ажахынуудтал баян ургаса абтана гээшэ. Тиимэһээ энэ жэлэй ургаса хуряалга дээрэһээ зүб тобшолол хэхэ шухала.

Партийна организацинууд мүнөө үедэ бүхы хүсэеэ тараалан дээрэхи хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэхэ, ерэхэ жэлэй тарилгада хүсэдөөр бэлдэхэ хэрэгтэ зорюулха ушартай. Үрэһэ хүрэнгөө түргэнөөр хааха, сэбэрлэхэ, наг шэбхэ ехээр зөөжэ гаргаха, хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникээ саг соонь һайнаар заһабарилха, мүн бүхы ажахынуудта механизаторнуудай бүгэдэ нииитын һуралсал эмхидхэхэ, техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудта, хүдөөгэй бүхы дунда һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшанарай техникэ шудалха хэрэгые һайжаруулха хэрэгтэй.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ олохон малшаднай һайнаар хүдэлжэ гараа. Эгээн түрүүн хонишодой амжалтануудые тэмдэглэхэөөр. Эдэнэрэй оролдолгоор республикамнай байгша ондо ноохо ехээр абажа, урда жэлнүүдэйнгээ гээгдэлһээ гаража, гүрэндэ ноохо тушааха түсэб, уялгануудаа бэелүүлээ.

Үндэгэ абаха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбтэ даабаряа республикымнай шубуушад болзорһоо урид дүүргэв.

Республикын колхоз болон совхозуудай олохон коллективүүд табан жэлэй түсэбтэ даабари дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур продукци абажа байна. Кабанскын совхоз республика доторо бултанһаа урид табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэв. Энэ совхоз жэлэй дүүрэтэр табан жэлэй түсэбһөө гадуур 1300 центнер мяха, 1000 центнер һү, 30 мянган үндэгэ гүрэндөө худалдаха байна. 10-дахи табан жэлэй эхиндэ энэ ажахын малай тоо түсэбөөр хараалагдаһанһаа нилээд олон байха юм.

Табан жэлэй түсэб бэелүүлхэ талаар Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозууд амжалтатай ябана.

Зүгөөр эдэ амжалтануудаараа һанаагаа амарха ёһогүй. Бүхы ажахынуудта, бригада болон фермэнүүдтэ үсэд шангаар ажаллажа, продукци ехээр абаха гэжэ оролдохо шухала.

Үбэлжэлгээ амжалтатайгаар үнгэргэхэ, энэ үедэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, түл түрэсэеэ эмхитэй һайнаар абажа, томо болгохо гээшэ бүхы малшадай эгээн шухала зорилго болоно.

Малай тоо толгой саашадань олошоруулха, мал ажалай продукци абалгые дээшэлүүлхэ талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ехэ. Олохон ажахынууд урда жэлнүүдтэл адли байгша ондо ехэ малаа олоор һубайруулжа, ехэхэн хохидолдо ороо.

Олохон колхоз болон совхозууд гүрэндөө туранхай мал тушаажа, ехээр гарзатана. Сентябриин 1-нэй байдалаар гүрэндэ тушаагдаһан хонидой нилээд ехэ хубинь туранхай байшоо. Харин гүрэндэ тушаагдаха хонидые шахан таргалуулһан газарта хонидой шэгнүүр богони болзорто ехээр нэмэгдэһэн байха юм.

1976 оной нэгэдэхи кварталда гүрэндэ тушаагдаха үхэр болон гахайнуудые шахалганда табиха зохид сагаа олохон ажахынууд алдажа байна.

Эдэ бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ асуудалда хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Мүнөө ургаса хуряалгын һүүлээр хүдөөгэй ажалшад хүхюутэй, ажаллаха хүсэлтэй байна. Партиингаа съездые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха гэжэ хүн бүхэн оролдоно. Тиимэһээ партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинууд ажалшадай энэ эдэбхи хэшээлые толгойлжо, ажалай шэнэ амжалта туйлаха хэрэгтэ элсүүлхэ үүргэтэй.

* * *

Партийно-политическэ хүдэлмэри тухай хэлэхэ зуураа, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, промышленна предприятинуудай, мүн колхоз, совхозуудай партийна организацинууд арад зоной дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие хүтэлбэрилхэ талаар эмхидхэлэй ехэхэн дүршэл шадабаритай болоо гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Партийна организацинууд мүрысөөнэй дүнгүүдые олоной анхаралда табиха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаржа байгаа. Мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдожо, тэрэнь дүн харалгын самбарта бэшэгдэдэг, суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Урда жэлнүүдэйхиһээ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд нилээд һайнаар хэрэглэгдээ.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ профсоюзай болон комсомолой организацинуудай, мүн ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ дээшэлээ. Тэдэнэр мүрысөөндэ хаба… абаһан уялгаа амж… гаар бэелүүлхэ арга… гэжэ оролдоно.

Мүрысөөнэй … лые моральна бол… риальна талаар ур… элдэб янзын арга… рэглэгдэнэ, гээгдэ… рүүшүүлэй зэргэдэ… хэрэгтэ анхарагдаһ… лаар түрүүшүүлэй… шэл дэлгэрүүлхэ… курс болон семинар… лэдбэриин дабалдаа… гэжэлээрээ… «Алтан гарта мас… мэтэ нэрын түлөө… гээшэ ехэ ашатай… байгаа.

Социалис мүрысөө… химлэгшэдэй түлөө… алдар солын туг… колхоз болон со… үргэхэ, түрүү колл… тэ дамжуулгын… вымпелнүүдые, түрү… шагнал олон зоной… рюулха гээшэ зан… лонхой.

Түрүүшүүлэй дү… газетэнүүдтэ тол… радио болон телеви… руулагдана. Мүн… дай партийна… тусхай плакадууд… на.

Шэнэ техникэ бол… технологи үргэлөө… рүүлхэ, үйлэдбэри… жуулан һайжаруу… техникын туйлал… хэрэглэхэ мүрысөө… нөөр дэлгэржэ,… женерно-техническэ… мэрилэгшэдэй эдэ… хабаададаг болоһо… шаалтай. Уралаа… лагшад болон… хёогшодой тоо саг… олошорно. Авиацио… дой инженерно-т… хүдэлмэрилэгшэдэй… гээр бүхы тоонойн… ленца предприят… женерно-техническэ… рилэгшэд энэ тала… хой уялгануудые…

Съездын урда… сөөнэй дэлгэржэ… олохон түрүүшүү… үүсхэлые партий… ципууд, мүн проф… лон комсомолой орг… нууд саг соонь д… мэһээ эдэ эдэбхи… олон зоной дунд… дажа, ажалшадай… шээл саашань хү… һатай байһаниин…

Теэд социали… эмхидхэлгэдэ д… үгы гэхын аргаг… тагдалнуудые ус… ла оролдосотой… хэрэгтэй.

Хэдэ хэдэн пре… дай партийна… нуудай тоосоо… суглаанууд дээрэ… үйлэдбэри эмхид… ажахын хүтэлб… харюусалга дээш… шаа хэлсэгдээ.… дэлмэришэд, ажа… дээшэлүүлхэ,… шанар һайжару… бүхы хүсэеэ элсү… тэдэнэрэй хүсэл… аша үрэ бага… Юуб гэхэдэ, үйл… тэлбэрилэгшэд б… нерно-техническэ… лэгшэд үйлэдбэ… хүтэлбэрилжэ… техникэ болон… дээр тэдэнэрые… даггүй байна.

Иимэ баримта… гаяа барилга… ушардаг.

Түрүүшүүлэй… гээгдэжэ ябада… уялгаа дүүргэдэ… приятинууд нилэ… жэ дээрэ хэлэгдэ… мнай партиин… социалис мүры… бэрилхэ талаар… байһыень гэршэл…

Һаяхан КПСС-… бюро дээрэ КПС… съездэ бэлдэхэ… политическэ хүдэ… зэргэ ябуулжа ба… партиин Түнхэнэ… тоосоо зүбшэн… Шалгалта хэдэ… талаар партийна… нуудай ябуулжа… жэшээнүүдэй ха… ритой дутагдалну… Жэшээнь, «Сибир… як» колхозуудта,… совхоздо харуула… ха хэрэгсэлнүүд… соо һэлгэгдэнгүй… хаанагүй агитко… болон политинфо… таһалгаряагүй һа… дэлдэггүй байшоо… гэгээрэлэй эмхи… дай ажалда ехэ д… элишэлэгдэһэн б…

Имэрхүү… бусадшье аймагта… мэһээ партиин… Комитедэй тогтоо… тын ёһоор бүхы… тическэ хүдэлмэ… жээе саашадань… хэ, партийна орг… дай хүсэлэл орол… циалис мүрысөө… нөөр дэлгэрүүлх… аша үрые ехэ бол… тэ элсүүлхэ шуха…

— Энэ асууда… мой Пленум дээ… хэлсэлгэ хадаа… бүхы партийна… нуудта нүлөөлжэ… табан жэлэй түсэ… тайгаар бэелүүлхэ… XXV съездые нэ… тэйгөөр угтаха х… нэй ажал ябуула… дань бүри эдэбхи… хо бэзэ гэжэ на… гээд элидхэлшэ… гэсхэлдэ онсолон…

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгты! 1975 оной түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө тэмсэгты!

(Агууехэ Октябриин Социалис Революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

АЖАЛАЙ ШЭНЭ АМЖАЛТААР УГТАЯ!

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

«КПСС-эй XXV съездые эй солотойгоор угтахэ гоор абаһан социалис нуудай хэр дүүргэгдэ- байһан тухай» асууда- пленум дээрэ партиин ой нэгэдэхи секретарь У. Модогоевой хэһэн л зүбшэн хэлсэлгын лдэ, нэн түрүүлэн СС-эй Зэдын райкомой эхи секретарь С. Б. аловта үгэ үгтэбэ.

— КПСС-эй ээлжээтэ V съездые нэрэтэй соло- ор угтахын түлөө дэл- н социалис мүрысөөн- оролсоһон Зэдын аймагай шад юһэдэхи табан жэ- түгэсхэхы жэлдэ хүдөө н продуктнуудые аба- гүрэндэ худалдаха хэрэг- зарим тэды амжалта һан байна. Эхэ хони- харууһалдаг 55, хурьга түлжүүлдэг 19 брига- нууд. Торийн шубуунай рикын коллектив түгэсхэ- жэлдэ бэелүүлхээр аба- социалис уялгаяа мүнөө эд байна. Тэрэнэй аймаг бүхы дээрээ , үндэгэ гүрэндэ худал түсэб бэелүүлжэ ша- — гэжэ тэрэ үгынгөө тэмдэглээ.

абаһан хэмжээнүүдэй бодоходо, мяха ба һү дэ худалдаха жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэг- байха. Мал ажалай уктнуудые ехээр абаха, тушааха социалис өөнэй юһэ һарын дүн- Ленинэй нэрэмжэтэ нэгэдэхи һуури эзэ- һэн. Гэхэтэй хамта энэ хангалтагүйгөөр хү- обди, — гэжэ нүхэр алов мэдүүлээ. Олон гарзалһан, ашаг шэ- мүртэй дээшэлээгүй

лхоз, совхозуудай бай- шэнжэлэн хаража дэ, зариманиинь гүрэ- түсэб болон абаһан со- уялгануудаа амжал- гаар бэелүүлнэ. Хүтэл- гшэд, мэргэжэлтэд малшадынь тон ха- ангатайгаар, оролдол- оор хүдэлнэ. Энэ та- «Октябрьский», Борь- совхозууд, XX парт- дын нэрэмжэтэ, «Мир» олхозууд һайн үрэ дүнгүү- үйлана. Харин тиихэдэ эрхэ байдалтай, зэргэ- байһан томо ажахы- болохо Оёорой, Торийн уд юһэдэхи табан , мүн энэ жэлэй түсэб- абаринуудые ехэ муу- дүүргэжэ байна. Эдэ нуудта аймагай бүхы 38 процент, адуунай процент, нилээд олон хонид харууһалагда- Хүн зонооршье яһала юм. Имэ байһан мүр- эдэ совхозуудай 1974 үйлэдбэрилһэн валовой кциинь бүхы аймагай- 17,1 процент бо- байна. Ямар ушар- дэнэй нимэ ехэ гээг- ороһые үгэ хэлэгшэ йлэн харуулаа. Уша- хадаа наймадахи табан эсэс багаар ямаршье мическа үндэһэ барим- гөөр, зүб технологи кэ олонгүйгөөр эдэ хо- совхозые мяха абадаг эдэ оруулжархиһан . Тэд энэнь ямаршье үн асараагүй, харин ехэ хохидолдо оруу- шуу.

Саашадаа имэ алдуу- гдэхэгүйн тула хони- совхозуудай трестын ажахын министерст- түсэблэлгын органуу- хүтэлбэрилэгшэд бо- мэргэжэлтэд, хүдөө н эрдэмтэд ерэхэ та- жэлэй түсэб зохёоходоо боломжотойгоор, үндэһэ татайгаар, научна хандаха бэзэ гэһэн этэй байһанаа элирхэйл- —гэжэ онсолон тэм- —Хэтын үедэ тогто- он ёһо заншал, нюта- рхэ байдал, арга бо- нуудые хараадаа аба- жахынуудай хүтэлбэ- шэдтэй, мэргэжэлтэдтэй кэ, комплексно шэн- гэ үргэнөөр хэхэ гэ- ой шухала хэрэг.

Саашадань үгэеэ үргэл лхэдээ, нүхэр Жарга- нтын адууһа малые хүрэхэ тэжээлээр , сабшалан.бэлшээри оруулжа, Ара-Алцагай, Торийн бэлшээри асуудалнуудта зорюулаа. Зэдын агта бэлшээри бол- газар дайда ехэ, мжаар 43,7 мянган . Тэрэниие гүйсэд хын тула ямар хэм- бүулгануудые бэелүүл- шухала байһан тушаа то- гөөр тогтоо.

Үгөө эсэстэ нүхэр Жар- энэ жэлдэ тарааша- үйлаһан амжалта ту- богонёор тогтоо. Ороо- абаха түгэсхэхы жэлэй үлүүлэгдэһэн байна. жэлдэ 118 мянган цент- ороохо гүрэндэ худалда- түсэбтэй һаа, 390 мянган- хүрэхын тула нэтэрүү таргагдажа байна. шадабал, ороохо гү- бэлэдхэхэ табан жэлэй 101 процент болохо, мянган центнер гүрэндэ худалдаха социалис уялга Борьёогой совхоз мү- 98,5 мянган центнертэ хэй, — гэжэ тэрэ мэ- дэ.

Партиин съездын хүндэлэлдэ зорюулһан бэлэдхэлэй ямар ехэ гүнзэгы удха шанартай байһан тушаа, энэ бэлэдхэлдэ Советскэ районой ажалшадай оруулжа байһан хубита тушаа КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Б. Базаров** үгэ хэлэхэдээ тогтоо. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин пленумэй, илангаяа съездын урда тээхи социалис мүрысөө улам үргэдхэхэ тухай партиин ЦК-гай абаһан тогтоолой тунхаглагдаһанай һүүлээр юһэдэхи табан жэлэй, түгэсхэхы жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хүдэлөөн район дотор бүри дэлисэ ехэтэйгээр дэлгэрһэн байна. Ажалшадай суглаан болон митингнүүд дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд абтаа. Партиин XXV съездын нэрэмжэтэ коллектив болохын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон халаан, бригада, участогуудай тоо улам олошорно.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой эрилтэтэй зохилдуулан, урда абтаһан уялганууд шэнэлэгдээ гэжэ үгэ хэлэгшэ элидхээ. Тэрэнэй ёһоор болоходо районой промышленность 1975 оной түсэбһөө гадуур 900 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ ёһотой һэн. Октябриин нэгэнэй байдалаар энэ уялга дүүргэгдэнхэй шахуу болоод байгаа. Дүрбэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтын хэды хүндэ байдалтайшье һаань, жэлэй дүүрэтэр жэлэйнгээ даабари 1200 мянган түхэригөөр үлүүлжэ боломоор. Энээнээ хүсэлдүүлжэ шадабал, табан жэлэй түсэбһөө гадуур 8 миллион 683 мянган түхэригэй валовой продукци гаргагдаха юм. Табан жэлэй туршада промышленна үйлэдбэриин ургалтын хэмжээн 44 процент болохо зэргэтэй. Мүнөө үедэ 1100 хүдэлмэришэд (тэдэнэй 335-ниинь коммунистнууд) табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэнхэй.

Үгэ хэлэгшэ районой түрүү коллективүүдые нэрлээ. Тэдэнэй тоодо, «Электромашина» завод. Кировэй нэрэмжэтэ завод, оёдолой «Туяана», «Байкал» гэжэ нэгэдэлнүүд болон бусад оролсоно. Гансал пивын завод гээгдэлдэ оронхой. Тэрэ предприятиин ямар шалтаганһаа имэ байдалда ороһыень нүхэр Базаров элирхэйлэн харуулхые хүсэбэ.

Барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэри тушаа тогтоходоо, 56-дахи оньһожоруулагдамал колоннын, 1-дэхи РСУ-гай, 145-дахи ПМК-гай коллективүүд яһала һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта капитальна барилга бүхы дээрээ һайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй гэбэ. 1974 ондо капитальна барилгын түсэб 72 процент, энэ жэлэй 9 һарын даабари 75 процент дүүргэгдэһэн байна. Барилга хэхэдэ таатай зохид сагта үнэндөө олонхи объектнүүд дээрэ юуншье хэгдээгүй. Энэ ехэ дутагдалые үгэ хэлэгшэ хэдэн олон жэшээгээр баримталаа.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон Загарайн аймагай ажалшадай ажал хэрэг тухай аймсоветэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. В. Смолин** пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Аймагай промышленна түрүү предприятинуудай болохо Шулуутайн, Хандагатайн лес промхозуудай, Шэнэ-Бэрээнэй механическо-заһабариин заводой, мүн бусад хэдэн коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаряа, абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээд байна.

Аймагай хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хануулагдаа. Капитальна барилга үргэнөөр хэгдэнэ. Эдэ хэмжээнүүдэй бодотоор бэелүүлэгдэһэнэй ашаар хүдөө ажахын үйлэдбэридэ табан жэлэй туршада ехэ хубилалтын болоһые үгэ хэлэгшэ олон жэшээгээр гэршэлэн харуулаа. Энэ талаар XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Гигант колхозуудай амжалта һайн гэжэ тоологдоно. Гэхэ зуура Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз тараан ажалаар, Онохойн совхоз мал ажалаар гээгдэлдэ оронхой байһыень элирхэйлээ.

Табан жэлэй туршада аймаг дотор үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Онохойн модоной комбинадта, Хандагатайн ба Шулуутайн леспромхозуудта шэнэ продукци гаргадаг цехүүд хүдэлжэ эхилэнхэй. Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод хүнгэн автомашинын кузов хэдэг болоо. Энэ предприятиин үйлэдбэриин хүсэн эдэ жэлнүүдтэ 3,1 дахин ургаһан байна.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэ зуураа, нүхэр Смолин дутуу дунданууд болон шиидхэгдээгүй асуудалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Жэлһээ жэлдэ муугаар хүдэлдэг хоёр предприяти аймаг соо бии. Тиихэдэ овощ, хартаабха, мяха, һү абаха, гүрэндэ тушааха табан жэлэй түсэб дүүргэгдэхэгүй болоод байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам оньһожоруулха, томодхохо, тусхай шэглэлтэйгээр эрхилхэ асуудал бодомжотойгоор, зохихо руунь шиидхэхэ сагай ерэһые онсолбо. Түбхын түрүүндэ Загарайн аймагта өөрын хүтэлбэритэй, үндэһэ һууряар бата бэхи барилгын эмхи байгуулха шухала болоо гэһэн дурадхал тэрэ оруулаа.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө республика дотороо түрүүлэн эхи табиха үүсхэл гаргаһан ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой коллективэй абаһан социалис уялгануудаа хэр зэргэ бэелүүлжэ байһан тухай тэрэ предприятиин директор **И. С. Медведев** мэдээсэл хээ.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дабшан ороходоо тус предприятиин коллектив угтамжын түсэб үргэн дуугаар баталан абаа һэн. Тэрэ түсэб-уялга соонь: «Үйлэдбэриин хэмжээ дээшэлүүлхэ табан жэлэй түсэб дүрбэн жэл долоо һарын туршада дүүргэхэ; үйлэдбэриин хэмжээ хүгжөөхэ, товарна продукци бүтээхэ 1975 оной түсэб декабриин 25-да дүүргэхэ; продукци худалдаха түсэб декабриин 15-да бэелүүлхэ; ажалай бүтээсэ (1974 онтой сасуулхада) 14,8 процентээр дээшэлүүлхэ» гээд бэшээтэй һэн.

Гэхэтэй хамта КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоходоо, тэрэ урда тээнь абаһан уялгаяа прибор бүтээгшэд шэнэлһэн, бүри ехэ болгоһон зэргэтэй. Тэрэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа амжалтатайгаар коллективэй бэелүүлжэ шадаһан тухай Медведев пленум дээрэ тодорхойлоо.

— Дүрбэн жэл 9 һарын туршада үйлэдбэриин хэмжээн 3 дахин ехэ болоо. Түсэбэй ёһоор 2,39 дахин ургэдхэхэ байгаа. Энэ хугасаада ажалай бүтээсэ 208,8 процент (182,4 процентын орондо), фондһоо ашаг абалга 70 процентээр ургаа. Тиихэдэ бүтээһэн товарна продукци худалдаха табан жэлэй түсэб июлиин 9-дэ, валовой продукци — июлиин 16-да дүүргээбди, — гэжэ тэрэ мэдээсээ.

Угтамжын түсэб болон социалис уялгануудые бэелүүлхэтээ хамта заводой коллектив хүдөө ажахыда эдэбхитэй шефскэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Хорийн совхозуудта 920 тонно үбһэн бэлэдхэгдээ. Калининай нэрэмжэтэ совхоздо 60 гектар хартаабха малтаһан, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда 16 гектар овощ ургуулжа, хураажа тушааһан байна. Таряа хуряалгын үедэ заводой 285 хүн Сэлэнгын, Загарайн аймагуудай ажахынуудта ажаллаа.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада предприятиин үйлэдбэриин ашаг үрын бүри дээшэлһэн, улам ургаһан, ехэ олзо оруулһан, бүтээһэн продукциин шанарай һайжарһан тухай үгэ хэлэгшэ горитой тогтохо зуураа, энэ амжалта хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба алба хаагшадай габшагай, оролдосотой ажалай, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн гэжэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Заводой гол хүсэн хадаа залуушуул болоно. Тиимэһээ предприятиин захиргаан, партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд залуу хүдэлмэришэдэй дунда һуралсал - хүмүүжүүлгын хүдэлмэри аша үрэ ехэтэйгээр ябуулдаг баян дүй дүршэлтэй. Тэрэ дүй дүршэл тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Илангаяа коллективэй гэшүүдэй дунда эмхидхэгдэһэн элдэб янзын һуралсал, һурган хүмүүжүүлэгшэдэй ажал ябуулга пленумдэ хабаадагшадай анхарал татаһан байха.

Үгынгөө эсэстэ, нүхэр Медведев республикынгаа ниислэлые болбосон байдалтай, эрхим культуратай хото болгохо гэһэн мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй байһан тушаа хэдэн ажаглалта хээ. Энэ мүрысөө улам хүгжөөхын, энэ хэрэгэй түлөө ажалша коллективүүдэй харюусалга дээшэлүүлхын түлөө түбхын түрүүндэ предприяти, эмхи зургаан бүхэндэ городой али нэгэн хэһэг микрорайон даалгажа үгэхэ, мүрысөөнэй гурим зохёохо, олониитэдэ мэдээсэн соносхохо хэрэгтэй гэжэ тэрэ элирхэйлһэн байна.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Улаан-Үдын аймагай ажалшадай эдэбхитэйгээр хабаадажа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан тушаа КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **К. К. Шомоев** пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ горитой тогтоо. Энэ асуудал КПСС-эй райкомой пленум дээрэ, партийна эхин организацинуудай, коллективүүдэй хамтын суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. Коллектив бүхэн өөһэдынгөө бэелүүлхэ зорилго тодорхойлонхой гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Аймагай промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхоз болон совхозуудай коллективүүдэй юһэдэхи табан жэлые, мүн түгэсхэхы жэлые ямар үрэ дүнтэйгөөр дүүргэхэеэ, партиингаа съездые ажалай ямар бэлэгтэйгээр угтахаяа байһые тодоор, шэнжэлхы удхатайгаар харуулаа. Тиихэдэ түрүү ажахынуудай, ажалай түрүүшүүлэй амжалта, коллективүүдэй, ажабайдалда ушардаг дутагдалнууд тушаа тогтоо. Аймаг дотор һүүлэй жэлнүүдтэ колхозуудай, совхозуудай үйлэдбэри томодхохо, оньһожоруулха талаар горитой хүдэлмэри хэгдэнэ, томо томо комплекснууд бодхоогдоно. Гэхэ зуура, барилга-хабсаралгын зарим эмхи зургаануудай хангалтагүй хүдэлмэри шүүмжэлһэн байна. Тэдэнэй нобшо хүдэлмэриин гэмээр олон барилганууд саг соогоо бүтэнэгүй, шанарынь ехэ муу байдаг. Эдэ дутагдалнуудаа ойрын саг соо тэдэнэй усадхажа шадаагүй хадань малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл таһалдалда орожо магад байһыень элирхэйлэн харуулаа.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай бүд нэхэгшэ **З. Г. Ключникова** пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ, манай коллектив партиин съездые эрхимээр угтахын түлөө эршэдэһэн ехэ тэмсэлдэ өөрынгөө хубитые нэрэ солодоо хүрэмөөр оруулалсаха эрмэлзэл түгэсөөр ажаллажа байна гэжэ хэлээ. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, комбинадай коллектив түсэбһөө гадуур 6 миллион түхэригэй продукци худалдаха уялга абаа һэн. Тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Мүнөө 8 миллионһоо үлүү түхэригэй продукци худалдагдаад байна.

Комбинадай коллективэй дунда социалис мүрысөөн бүри үргэнөөр, эршэтэйгээр хүгжэжэ байна. «КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ бригадын» нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 35 коллектив тэмсэнэ. Комсомол-залуушуулай 13 бригада партиин XXV съездэ эльгээхэ рапортдо гар табиха эрхэ олохын түлөө нэтэрүүгээр ажаллана.

Нүхэр Ключникова һурган хүмүүжүүлэгшын үндэр уялгые эрхимээр дүүргэжэ ябана. Тэрэ өөрөө бүд нэхэгшээр 20 жэлдэ хүдэлнэ. Өөрынгөө табан жэлэй даабариие энэ жэлэй июлиин 23-да дүүргэһэн суутай хүдэлмэришэн. КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахыень пленумдэ хабаадагшадые уряалба.

Пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Хорийн аймагай Хүрбын совхозой директор **Г. Ш. Дамбаев** хабаадалсаа. Юһэдэхи табан жэлдэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө олониитын мүрысөөндэ бүгэдөөрэн оролсоһон совхозой малшад болон механизаторнууд яһала урагшатай үрэ дүн туйлана. Һү, ноохо, овощ, хартаабха гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ, мяха тушаалта хүсэндөө лаб хүргэгдэхэ. Мал үсхэбэрилхэ даабари бахал үлүү гарахаар багсаалагдана. Энэ жэлэй тариианай ургаса һайн байжа, урдань үзэгдөөгүй ехэ ороохо хуряажа абаһан ехэ амжалтатай.

Яруунын аймагай ажалшадай ажал хэрэг тухай, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин ургалта ба тэрэнэй байдалда ушардаг дутагдалнууд. шиидхэбэрээ хүсэд олоодүй асуудалнууд тухай КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Б. Ц. Жамсуев** үгэеэ зорюулаа.

Энэ табан жэлдэ хото хүдөөгэй ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха предприятинууд олошоржо, шэнэ техникээр хангагдажа, үйлэдбэриин культурын дээшэлһэн тухай республикын ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр **Г. А. Еремин** пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Тиихэдээ арад зоной хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай тоо 500-да хүрөө, тэрэ тоодо 1300 гаран хүдэлмэришэдтэй оёдолой «Байкал» нэгэдэл, «Бурятбыттехника» нэгэдэл. трикотажна фабрика, горбыткомбинат, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшан, радиотелевизионо түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха нэгэдэл болон бусад ороно. Байгша ондо аймагуудай түб һуурин бүхэндэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха типовой комбинадууд баригдажа дүүрэхэ юм.

Эдэ бүгэдын ашаар арад зоной хэрэглэмжэ жэл ерэхэ бүри олон талаараа хангагдадаг болоно. Жэлдээ 30-һаа үсөөн бэшэ хэрэглэмжэ шэнээр хангагдадаг боложо захалаа. Мүнөө үедэ хото городуудта 510 зүйлэй, хүдөөдэ 270 зүйлэй хэрэглэмжэ хангалгада абтанхай.

Байгша оной үнгэрһэн юһэн һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө арад зоной хэрэглэмжэ 7—9.5 процент ехээр хангагдаа. Манай 11 предприяти энэ жэлэй түсэб болон социалис уялгануудаа дүүргэнхэй. Бүхыдөө манай һалбариин хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ уялгаяа бэелүүлээ.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ Улаан-Үдын трикотажна хубсаһа оёхо, нэхэбэн халхаха фабрика ажалай 25 габшагай недели үнгэргэхэ гэжэ шиидээ. Энэ фабрикада түрүү онол арганууд оролдосотойгоор нэбтэрүүлэгдэдэг. Жэшээнь. Москвагай текстильнэ комбинадай нэхэгшэ Иванниковагай жэшээгээр түүхэй эд. хэрэгсэлнүүдые, түлишэ болон электрын хүсэ арьбалха онол аргануудые тус фабрикын 32 хүдэлмэришэн дэмжээд байна. Продукци голодоһогүйгөөр тушааха гэһэн Саратовска областиин ажалшадай жэшээгээр 15 хүн ажаллана. «Табан үдэрэй даабари дүрбэн үдэртэ дүүргэхэ» гэһэн Москвагай предприятинуудай дүршэлые 16 хүн дэмжээ.

«Байкал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй «Новинка» ательегэй коллектив «Дээдэ культурын цех» гэһэн нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэнэ. Эдэнэрэй үүсхэлые тус нэгэдэлэй 18 бригада, мүн олон түрүүшүүл дэмжээд, табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ. КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгээр угтаха талаар тодорхой уялгануудыс абаад, үсэд шангаар ажаллана. Бүхыдөө 556 түрүүшүүл табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид бэелүүлээ. Энэмнай бүхы хүдэлмэришэдэй 10 процент болоно. 200 түрүүшүүл «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа.

Тиин үгэ хэлэгшэ предприятинуудай ажалда бии байгаа дутагдалнуудта тогтоо. Хүдөө зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинадуудай хахадһаа олонхинь юһэ һарынгаа түсэб дүүргээгүй. Энээнэй уршагһаа манай министерство бүхыдөө юһэн һарынгаа түсэб хүсэд дүүргээгүй үлөө. Илангаяа Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын болон бусад зарим комбинадууд муугаар хүдэлнэ. Энэ юун дээрэһээ болонob гэхэдэ, хүдөөгэй һуурин, тосхонуудаар зоной хэрэглэмжэ хангаха байшангууд, пунктнууд тон үсөөн. Жэшээнь, 141 колхоз, совхозуудай түб һууринуудай миил 75-дань тиимэ байшангууд түхеэрэгдэнхэй,—гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Газар тарияалангай болон мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб бүхы талаарнь совхозойнгоо дүүргэһэн тухай Хяагтын совхозой директор **А. А. Игумнов** пленумдэ элидхээ. Бүхыдөө табан жэлэй түсэбһөө гадуур 2100 центнер мяха, 5500 центнер һү, 296 центнер ноохо, 163 центнер овощ, 5618 центнер хартаабха худалдагдаа, жэлэй дүүрэтэр үшөө худалдагдаха гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Совхознай гансал ороохо таряа абаха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха талаар өөрынгөө уялга хүсэд дүүргэжэ шадаагүй. Зүгөөр энэ жэлдэ агротехникэ наринаар баримталһанай, таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр ябуулһанай ашаар ороохо таряа абаха түсэбөө дүүргэжэ шадаабди. 40 мянган центнер таряа ургуулжа абаха байбал, тэрэнээ 64 мянган центнертэ хүргөөбди. Энэ жэлдэ гүрэндөө 26 мянган центнер таряа тушаагаабди.

Мүн совхоз малай тоо толгой олошоруулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Теэд энээгээрээ һанаагаа амарангүй совхозой хүдэлмэришэд партиингаа XXV съездын хүндэлэлдэ шэнэ уялгануудые абанхай. Совхозой малшад КПСС-эй XXV съездын нээгдэтэр гүрэндэ мяха худалдаха 1976 оной түрүүшын хахадай түсэб дүүргэхэ уялга абаа. Мүнөө энэ уялгаяа бэелүүлхын тула гахай, үхэрнүүдые шахан таргалуулхаар табижа байнабди.

Саашань нүхэр Игумнов барилгада мүнгэн бага һомологдоно гэжэ гомдобо. Бидэнэр өөһэдынгөө хүсөөр хахад миллион түхэригтэ хүрэтэр барилга жэлдээ хэхэ аргатайбди. Теэд энэ жэлдэ оройдоо 23 мянган түхэриг һомологдоо. Хонидой байраар дутамаг дээрэһээ хоёр отараяа хабар хурьгалуулха баатай болообди. Мүн электрын элшэ хүсэн дуталдана. Эхэ хонидой 20 отарын миил 8-ниинь электрын элшэ хүсөөр хангагданхай. Юрэдөө Хираанай Адагта хүсэ ехэтэй под станци тодхохо саг ерээ гэжэ тэрэ дурадхаба.

Аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гүйлтаар Хяагтын аймагта ой модоной мелиоративна станци байгуулха дурадхал оруулаа. Юуб гэхэдэ, тиимэ станциин үгы дээрэһээ тарялан хамгаалхаар тариигдаһан һужааг модонууд ехэнхидээ хосорно. Мүн нютагай байгаалида таараха зулзага модод байхагүй, тэрэниие ондоо аймагуудһаа асарха баатай бологдоно.

— Бага - Холбоолжоной нүүрһэ малтаашад 1975 оной апрелиин 17-до табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн,—гэжэ тус предприятиин директор **И. Д. Даржаев** үгэеэ захалаа. — Мүнөө коллективнай Агууехэ Октябриин 58 жэлэй ойн үдэрые энэ жэлэй түсэб дүүргэжэ угтахын түлөө оролдожо байна.

Коллективнай мүн лэ КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Хэрбээ 1975 ондо түсэбһөө үлүү 100 мянган тонно шулуун нүүрһэ малтан абаха уялгатай байбал, октябриин 1-нэй байдалаар 106.3 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө үлүү малтагдаа. Энэ жэлдэ манай коллектив түрүүшынхеэ 940 мянган тонно нүүрһэ малтажа абахань гээшэ. Теэд бии байгаа ашаа тээхэ түхеэрэлгэнүүдые хубилгаагүй һаа, энээнһээ ехэ нүүрһэ малтажа абаха техническэ арга байхагүй гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ, абтаһан продукциие хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаарилжа үзэхэдэ дүнгүүд яһала һайн.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада үйлэдбэридэ шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада 1,6 миллион түхэригэй хуушарһан машина, түхеэрэлгэнүүд абтажа хаягдаад, 2,2 миллион түхэригтэй шэнэ түхеэрэлгэнүүд табигдаа. Энэмнай бүхы гол фондын 20 гаран процентнь болоно. Урдань байһан жэжэ экскаваторнуудай орондо 8—10 кубометр шорой удхаха экскаваторнууд абтаа. Нүүрһэ зөөхэ хүдэлмэридэ 27—40 тонно ашаа тээхэ автосамосвалнууд ашаглагдана.

Предприятиин дирекци, партийна организаци социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар ехэ юумэ хэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар предприятимнай хэдэн удаа бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараа. Үйлэдбэриин түрүүшүүл моральна болон материальна талаар горитой урмашуулагдана. Тэдэнэр орден, медальнуудаар, «Социалис мүрысөөнэй илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдана. Социалис мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд, комсомолшууд ябана. Үйлэдбэридэмнай залуушуул хүдэлхэеэ олоороо ерэнэ.

Эдэ бүгэдын хажуугаар үйлэдбэридэмнай дутагдалнууд бии,—гэжэ тэрэ хэлээ. Илангаяа үнэ сэн ехэтэй түхеэрэлгэнүүдэй элдэб шалтагаанһаа һаатаха, миин зогсохо ушар бии. Мүн хүдэлмэришэдэй ажалдаа хожомдохо, үдэр гээхэ ушарнууд дайралдадаг.

Коллективнай шэнэ разрез ашаглаха гэжэ газар малтаха ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ 9 миллион түхэригэй хүдэлмэри байгша ондо түгэсхэгдэхэ юм.

Энэ жэлдэ баян ургаса хуряажа, бүхыдөө 115 мянга гаран центнер таряа абажа, гүрэндөө 45 мянган центнер таряа худалдаха уялгаяа шэнэлжэ, мүнөө 55 мянган центнер оруулха гэжэ оролдожо байһан тухайгаа Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Е. В. Иванов** хэлээ. Колхознай бүхы дээрээ гектар бүриһөө 18 центнерһээ дээшэ ургаса абаа. Манай түрүү бригада гектарай 19,6 центнер таряа хуряагаа.

Саашань нүхэр Иванов газар тарялангай ,мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбэй үлүүлэн дүүргэгдэжэ байһан тухай мэдээсээ. Мүнөө үедэ гүрэндэ ороохо таряа, овощ, мяха худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Мүн жэлэй дүүрэтэр гүрэндэ хартаабха, һү худалдаха түсэб бэелүүлэгдэхэ гэжэ тэрэ пленумдэ хабаадагшадые найдуулаа.

Партиин XXV съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэжэ аймагай бүхы ажалшадай тэмсэжэ байһан тухай КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Лубсандоржиев** хөөрэбэ. Коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөнэй хүсэтэйгөөр дэлгэрһэнэй ашаар аймагай промышленна предприятинууд продукци худалдаха 9 һарынгаа түсэб 101,2 процент, 4 жэл 9 һарынгаа даабари 102,5 процент дүүргээ. Түсэбһөө үлүү 3 миллион гаран түхэригтэй продукци худалдагдаа.

Ципиканай прииск ын коллектив ажалай ехэ амжалта туйлаа. Алта малтан абаха табан жэлэйнгээ түсэб сентябриин 21-дэ, байгша оной түсэб—октябриин 1-дэ дүүргэжэ шадаа. Энэ табан жэлэй туршада алта малтан абалгаяа урдахи табан жэлэйхиһээ 32 процентээр ехэ болгоо. Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд Маслов, Смирнов, Трапников, Миллер болон бусад ябана. Эдэнэр хубиингаа табан жэлэй даабари үни дүүргээд, арбадахи табан жэлэйхеэр хүдэлнэ.

Муйска модошодой пунктын ажалшад модо отолхо, зөөхэ табан жэлэйнгээ түсэб 104,2 процент дүүргэжэ. түсэбһөө үлүү 15 мянган кубометр модо бэлэдхэхын түлөө тэмсэнэ.

Эдэ жэлнүүдтэ аймаг дотор 18,5 мянга гаран дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд ашаглалгада ороо, 320 үхибүүдэй һураха һургуули баригдаа. Мүн Россошонодо һургуулиин комплекс бүтээгдэжэ байна. Уакит тосхондо дунда һургуулиин байшан бодхоогдоно. Хоёр больница баригдажа байна.

Манай аймагта ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ табан жэлэй туршада манай геологууд 40 миллион шахуу түхэригэй хүдэлмэри хэхэ даабаритай. Багдаринай геологууд табан жэлэй туршада арбаад шэнэ хэбтэшэнүүдые олоһон байна.

Съездын урда тээхи мүрысөөндэ хүдөө ажахыншье хүдэлмэрилэгшэд амжалтатай. Аймагай совхозууд гүрэндэ мяха тушааха 9 һарын түсэб 115,4 процент, һү—119,2 процент дүүргэнхэй. Юһэдэхи табан жэлэй туршада мяха абалга 36 процент дээшэлээ. Аймагнай бүхыдөө гүрэндэ мяха, һү тушааха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ юм. Адууһа малай тоо толгой нилээд олошороо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ малай байрануудые бариха, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ, мал ажал эрхилэлгые гуримшуулха талаар зарим хэмжээнүүд бэелүүлэгдэһэн байна. 1974—1975 онуудай туршада 1500 үхэрэй байха 10 байра бүтээгдээ. Джилиндын совхоздо 400 үнеэдэй комплекс баригдана.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделени һүүлэй хоёр жэлдэ 2000 гаран гектар шэнэ газар ашаглалгада оруулаа. тэндэ олон жэлэй ногоон таригдаха юм. Урда жэлнүүдтэ орбол үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэгдэдэг болонхой.

Үгэ хэлэгшэ мүн аймагай түрүү һаалишад, мал адуулагшад тухай хөөрэжэ үгөөд, бии байгаа дутагдалнуудтаа тогтоо.

Саашань нүхэр Лубсандоржиев хэдэн дурадхалтайгаар хандаба. Нэн түрүүн Муйска голдо байрладаг Бадойбогой леспромхозые «Иркутскдревпром» нэгэдэлһээ гаргажа, «Забайкаллес» комбинадай мэдэлдэ оруулха шухала. Юуб гэхэдэ, 220—230 хүдэлмэришэдтэй энэ пункт жэлдээ 130 мянган кубометр модо отолхо. зөөхэ хүсэтэй аад, миил 60—70 мянган кубометр бэлэдхэдэг байна. Энэ леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд шэнэ техникэ, түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэ дурагүй байдаг.

Чина, Ципикан, Ципа голой захаархи газарые ашаглалгада оруулха, тэндэ мал ажал эрхилхэ талаар шэнжэлгэ хэхыень хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые эльгээхые КПСС-эй обкомдо, республикын правительствада хандаа. Тэрэшэлэн Муйска голдо шэнэ совхоз эмхидхэхэ асуудалые түргөөр шиидхэхэ эрилтэ табяа.

Манай аймагта 200 хүүгэдэй байха комбинат байгуулха тушаа хэлсэһээр, шиидхэгдэһээр хорёод жэл үнгэрөө. Теэд мүнөө хүрэтэр энэ асуудал шиидхэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ.

— Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд барилгашадай ажалые яһала шүүмжэлээ,— гэээд 145-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын начальник **В. И. Ледовских** үгэеэ захалаа. Манай колонно Забайкалиин апатидай комбинат барижа захалһан байна. Энэмнай 300 миллион түхэригэй ехэ барилга гээшэ. Гансахан гэр байра барилгада 7—8 миллион түхэриг һомологдонхой. Мүнөө Талхар гэжэ газарта шэнэ һуурин тосхон бодхоогдожо байна. Бүхыдөө 27 гэр байрын 25-ниинь бүтээгдээ, 365 барилгашад ажаллана. Столово, магазин, үхибүүдэй саад бүтээгдээ.

Барилгашаднай КПСС-эй XXV съездын урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, яһала амжалтатайгаар ажаллана. Түрүү бригаданууд жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй.

Теэд манай ажалда һаад тойбо татадаг юумэн олон. Нэн түрүүн барилгашадай эрилтэ хангаха хэрэг анхарагданагүй. 600 хүн зонтой шэнэ һууриндамнай захиргаанай зургаанууд байхагүй, эдэ хоолоор хангаха асуудал шиидхэгдэнэгүй. Барилгашадые зөөхэ автобус дуталдана. Тосхондомнай һургуули байхагүй. Тиимэһээ һурагшадые хэдэн километртэ Ивалга зөөхэ хэрэгтэй. Мүн автобус байхагүй. Энэ асуудалые гэгээрэлэй Министерство шиидхэхэ зэргэтэй.

Баргажанай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **И. Я. Сыщук** үгэ хэлэхэ зуураа, аймагай ажалшадай табан жэлэй түсэб хэр зэргэ бэелүүлжэ байһан тухай тогтоо. Олохон коллективүүд энэ түсэб дүүргэнхэй. Тиигэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутагдалнууд тухайгаа үгэ хэлэгшэ онсо анхарһан байна.

Аймагай колхоз, совхозууд үйлэдбэрээ хүгжөөхэ арга боломжо ехэтэй аад, тэрэнь хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Баргажан мүрэн ходо үерлэжэ, ажахынуудта ехэ тодхор ушаруулна. Энэ асуудалые республикын хүтэлбэрилхы зургаанууд али бүхы талаһаань хаража, бодото туһаламжа хүргэхыень үгэ хэлэгшэ гуйба. Мүн аймагнай хойшодоо БАМ-ай барилгашадые эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэхэ ушартай. Тиимэһээ энээн тушаа мүнөөнһөө бодомжолхо, хэмжээ абаха болонобди. Нэн түрүүн шубуунай томо фабрика бариха хэрэгтэй. Мүн пивын завод, мяханай комбинат түхеэрхэ шухала. Баргажан голой адагта ашаа буулгаха, тээхэ причал бариха саг ерээ. Аймагай түб һууринда больница бариха хэрэгые хойшолуулхаар бэшэ.

Ушар нимэһээ арбадахи табан жэлдэ барилга ехээр хэгдэхэ байна. Теэд аймагтамнай барилгын материал. хирпиисэ байхагүй. Тиимэһээ түбхын түрүүндэ хирпиисын завод түхеэрхэ хэрэгтэй.

Энээгээр үгэ хэлэлгэн дүүрэжэ. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тусхай тогтоол пленум баталан абаа.

Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын дүрбэн участогай нэгые Н. Н. Трифонов хүтэлбэрилдэг. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоһон тус участогай барилгашад түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй гурбан кварталда түрүүлжэ ябана. Эндэ залуу шулуушан Александр Матюнин (зураг дээрэ) хүдэлдэг. Тэрэ ажалдаа оролдосотой, үдэр бүриингөө даабариие ходо үлүүлдэг, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:
- КИНОФИЛЬМНҮҮД БУРЯАД ХЭЛЭН ДЭЭРЭ.
- Уран шүлэгэй долгин.
- Элдэб һонин.

КИНОФИЛЬМНҮҮД ЮУНДЭ БУРЯАДШАЛАГДАНАБ?

Кино... Кино гээшэ искусствын гол шухала һалбаринуудай нэгэн болоно. Кинофильм буулган гаргаха тон хүндэ хүшэр ажал юм. Илангаяа уран һайханай фильмүүдые буулгахада нилээд ехэ саг ошоно. Хоёр час тухай харадаг фильмые нэгэ жэл шахуу буулгажа гаргадаг байха юм.

Заримдаа бидэ хари гүрэнүүдэй болоод манай оронной союзна республикануудай киностудинуудай өөрынгөө үндэһэн хэлэн дээрэ буулгаһан фильмүүдые ород хэлэн дээрэ оршуулгын хүсөөр хаража, сэдьхэлээ ханалаг байнабди.

Харин ород кинофильмнүүдые союзна болон автономито республикануудай кино харагшад өөһэдынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ оршуулжа, удха шанарыень гүйсэд ойлгодог байна бшуу. Энэ хадаа ород хэлые муу са гү, али оройдоо ойлгодоггүй хүнүүдтэ, үбгэд хүгшэдтэ болоод үхибүүдтэ хэды ехэ һайн, туһатай гээшэб.

Манай республикада ород кинофильмнүүдые үндэһэн хэлэн дээрээ оршуулжа, үргэн ниитэ кино харагшадаа баясуулдаг болоһоор наймаюһэн жэл боложо байна. Энээнһээ урагша Москва хотодо буряад хэлэн дээрэ оршуулга гээшэ кинокадрын доогуур бэшэжэ гаргагдадаг байһан һаа, харин мүнөө Буряадайнгаа артистнарай наадалгын аша туһаар бидэ ород фильмүүдые үндэһэн хэлэн дээрээ һайнаар ойлгожо харадаг болонхойбди. Энэмнай юун гээшэб гэхэдэ, экран дээрэ ород гү, али элдэб яһатанай артистнарай наадажа байхада, буряадаар хэлэнэ ха юм. Зарим газарта оршуулһан кино гэжэ соносхолые кино харагшад дуулахадаа: «Аа, кинокадрын доогуур бэшэһэн гү даа, һонигүй юумэн. Нэгэ доро хаража, уншажа зобохош», — гэһэн хөөрэлдөөнэй һураг дуулдагша. Иимэ оршуулга хэгдэхэеэ болинхой.

Манай Буряадай филиалда наяад гаран уран һайханай кинофильмнүүд оршуулагдажа, хүдөө нютагуудай экранууд дээгүүр харуулагдажа байнхай. Эдэ кинофильмнүүдые манай Буряадай бэлигтэй бэрхэ уран зохёолшод оршуулна.

РСФСР-эй габьяата артистнар Содном Будажапов, Дагба Дондуков, республикымнай арадай артистнар Буянто Люшин, Сэрэмжэ Уладаева, габьяата артистнар Георгий Бутуханов, Валентина Амханова, Дылыгма Дагбаева, артистнар Батор Цыбенов, Мунко Бальжинимаев, Максим Обутов, Зугдар Цыдыпов, Намсалма Цыбжитова болон бусад буряадшалан, наадалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна.

Мүн режиссернууд, жэшээнь, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Федор Сахиров, Цэдэн Цыренжапов гэгшэд энэ ажалда ехэ туһа хүргэнэ.

Ерэхэ жэлдэ арбан хоёр уран һайханай кинофильмнүүд оршуулагдахаар хараалагдана.

Буряадшалһан фильмүүд Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Ахын, Түнхэнэй болон Захааминай аймагуудаар нилээд урагшатайгаар табигдана, магтаал һайшаалда хүртэнэ. Сэрэгэй-патриотическа удхатай фильмүүдые һургуулиин үхибүүд илангаяа ехэтэ һонирхон хаража, Эсэгэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэнэ. Жэшээнь, дүрбэн серитэй «Хуяг ба һэлмэ» («Щит и меч»), «Одер дээрэхи хабар», «Дайн дээрэ хадаал—дайн», «Ногоон галханууд» («Зеленые цепочки») гэхэ мэтэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда зорюулагдаһан фильмүүдые һонирхон хараха байна. Манай эрэлхэг зоригтой ород тагнуулшан Н. Кузнецов тухай «Сильные духом» гэжэ кино буулгагдаа һэн. Энэ фильмдэ Содном Будажапов гол роль — Кузнецовой ролиие һайнаар буряадшалан наадаа һэн.

Тиихэдэ манай оршуулһан фильмүүдэй тоодо граждан дайнай темэдэ буулгагдаһан кинофильмнүүд олон. Хоёр серитэй «Пароль хэрэггүй», «Лазо», «Николай Бауман», мүн хоёр серитэй «Бонивурай зүрхэн», «Империин һандарал» гэхэ мэтэ фильмүүд залуу үетэниие Эхэ орондоо үнэн сэхэ, баатарлиг габьяа харуулжа ябахаар һургахань дамжаггүй.

Сентябрь һарада манай филиалда «Тоннелиин саанахи гэрэл», «Дүлэн» гэжэ уран һайханай фильмүүд оршуулагдажа, һаяын үдэрнүүдтэ хүдөөгэй экрануудта эльгээгдэхэнь.

Иимэ буряад хэлэн дээрэ оршуулагдаһан фильмүүдые хараһан хүн зон өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые «Буряад үнэн» газетэдэ бэшэжэ гү, али манай адресаар, г. Улан-Удэ-5, ул. Бабушкина, 13, филиал кинохроники, — гээд бэшэжэ байгаа һаатнай, бидэ ехэтэ баярлаха байнабди.

Д.Р. ГОМБОДОРЖИЕВ.

Чингис ГУРУЕВ

ХҮХЫН ДУУНАЙ ҺҮНИНҮҮД

Хэзээш һөөргөө бусаагүй
Хүхын дуунай һүнинүүд соо,
Хадын түргэн голой
Харьяа солгёон хүүюуртэл,
Сэнгүү гоёор һэргээд,
Сэдьхэл зүрхым хайлуулаад,
Гэгээн толоор найрлажа,
Гэнтэ дурамни ерээл даа.
Гэгээн толоор найрлаһан
Инаг дурамни....

Энхэ сарюун заяатай
Эдир наһам хүхюутэйхэн:
Жэгтэй һайхан дуутай
Жэргэмэл болоод дууланам.
Нашан шэнгеэр мүнөө
Наран холы зорином —
Гэгээн толоор найрлажа,
Гэнтэ дурамни ерээл даа.
Гэгээн толоор найрлаһан
Инаг дурамни...

Хэзээш һөөргөө бусаагүй
Хүхын дуунай һүнинүүдни
Найдал дүүрэн золоор
Намда ходо һанагдаад,
Мүнхэ үеын шэмэг
Мүшэн мэтэ һайхан даа,
Гэгээн толоор найрлажа,
Гэнтэ дурамни ерээл даа
Гэгээн толоор найрлаһан
Инаг дурамни...

НЮТАГАЙ МАГТААЛ

Һаруул гэрэлээр ялараад,
Һэбхеэн дээгүүр толороод,
Замай холы уряалаад,
Арюун нарамнай мандабал даа.
Үүрэй толоноо магтажа,
Агаартаа булжамуур дуулана, —
Үзэсхэлэн һайхан даа
Арадтаа хүндэтэй Буряад нютаг!

Хэзээ хододоо солотой,
Хэтын сагай шэнжэтэй
Аймаг олон хизаарнай
Найрлан һалбараад гоёл байна.
Үлзы жаргалаар мүнхэрһэн
Амгалан байдалнай найдамтай, —
Үзэсхэлэн һайхан даа
Арадтаа хүндэтэй Буряад нютаг!

Эжы, абынгаа юрөөлөөр
Эбтэй, золтой түбхинөөд,
Хүдөө һайхан нютагтаа
Хүхюун жаргалтай һууналди даа.
Үри хүүгэдээ үргэжэ
Баяраар наһаяа эдлээлди, —
Үзэсхэлэн һайхан даа
Арадтаа хүндэтэй Буряад нютаг!

Амараг дүүхэймни

(Арадай дуунай аялгаар)

Адуунайнгаа һайханиин
дуулахал хүн аад,
Дуранхан зүрхэмни
дундахан байн даа.
Хүхюухэн налгайхан
амараг дүүхэйдээ
«Хубияа нэгэдүүлэе», —
гэхэл болоод даа.
Сэнхирлэн харагдаа
хизаар дайдаараа
Сабдирхан морёороо
табилуулдаг һайб,
Сэдьхэлһээ найдамтай
амараг дүүхэймни
Сэхээл намхандаа
хэлэжэрхёол даа.
Байдалаа түхеэрээд
һуужа байхадаа,
Баяртай үдэрнүүд
захагүйл юм гээ.
Айдархан зулгыхан
амараг дүүхэйгээ
Арюухан жаргалаар
амаршалаалби даа.

ҺҮҮЛШЫН НААДАНАЙ УРДА ТЭЭ

Футбол

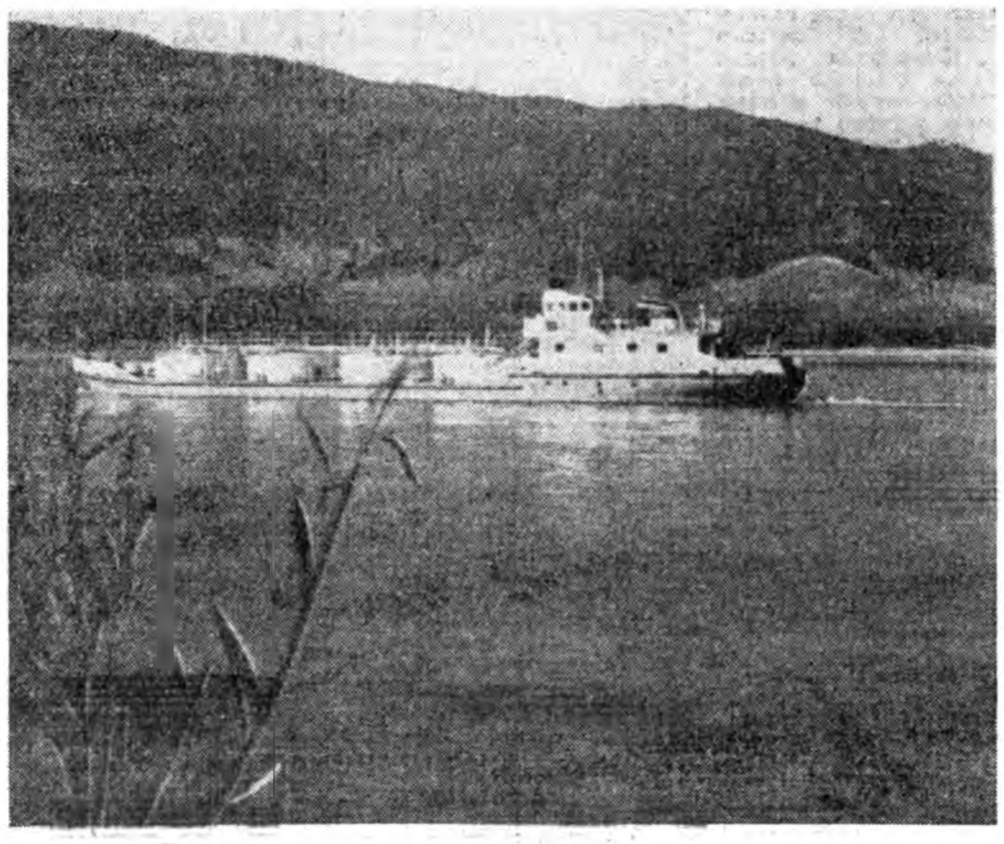
Алас-Дурна, Сибирь болон Казахай ССР-һээ манай зонодо наададаг футболистнуудай дунда байгша ондо түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадан дүүрэхэ тээшээ болобо. Ээлжээтэ — гушан гурба, гушан дүрбэдэхи уулзалгын үнгэргэгдэхэдэ, зонын арбан дүрбэн командын футболистнууд наадаһан байна. Эдэнэрэй дүрбэниинь байгша онойнгоо наада түгэсхэбэ. Нүгөөдүүлынь һүүлшынгээ наада октябриин 24-дэ үнгэргэбэ.

Октябриин 20-до үнгэргэгдэһэн наадаида талмайн эзэд айлшаар ерэһэн командануудаа шүүжэ гараһан байха юм. Жэшээнь, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Благовещенскын «Амурай» футболистнууд Целиноградай «Целинник» командада 1:0 тоотойгоор, Владивостогой «Луч», Хабаровскын СКА командануул Никольскиин «Горняк», Джамбулай «Химик» командануудта 2:1, 2:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Тиигэбэшье эдэ гурбан командын футболистнууд бусад командануудтаа хүсэгдэхэеэ болинтоо. Гансал Новосибирскын «Чкаловец» команда һүүлшынгээ наадаида Барнаулай «Динамо» командые шүүжэ гарабал. Хабаровскын футболистнуудые очкогоороо хүсөөшье һаа, сохижо оруулһан бумбэгынгөө тоогоор урдань орожо шадахагүй ха.

Манай «Сэлэнгэ» команда энэ үдэр Павлодарай «Тракторта» айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 4:3 тоотойгоор шүүгдэһэн байба. Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, яһала үсэд нэтэрүү, шанга наадан болоо ха. Шэтын «Локомотив», Эрхүүгэй «Авиатор» команданууд Усть-Каменогорскын «Восток», Карагандагай «Шахтёр» командануудта 1:0, 3:0 тоотойгоор шүүгдээ. Красноярскын «Автомобилист» Томскын футболистнуудта айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 3:1 тоотойгоор шүүгдэжэ, энэ жэлэйнгээ наада түгэсхэбэ. Үсэгэлдэр манай «Сэлэнгэ» команда Карагандагай «Шахтёр» командатай тэдэнэй стадион дээрэ наадаһан байна.

Мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Командануул	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ	Очко
«Амур» (Благов.)	33	17	8	8	41—19	42
«Луч» (Владивос.)	33	17	7	9	42—28	41
СКА (Хабаровск)	32	18	4	10	47—26	40
«Автомобилист» (Кр-ск.)	34	16	7	11	45—39	39
«Чкаловец» (Н-Сиб.)	33	15	8	10	46—26	38
«Химик» (Джамбул)	34	14	9	11	50—42	37
«Целинник» (Целин.)	33	14	9	10	41—36	37
«Динамо» (Барнаул)	33	15	4	14	45—36	34
«Орбита» (Кзыл-Орда)	32	13	7	12	38—34	33
«Спартак» (Семипал.)	33	11	11	11	39—36	33
«Восток» (У-Камен.)	34	12	9	13	40—47	33
«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)	33	11	9	13	33—34	31
«Трактор» (Павлодар)	33	13	5	15	36—41	31
«Торпедо» (Томск)	34	11	9	14	33—41	31
«Шахтёр» (Караганда)	33	11	7	15	38—41	29
«Горняк» (Никольск)	33	11	8	14	39—49	28
«Локомотив» (Шэтэ)	33	9	8	16	21—39	26
«Авиатор» (Эрхүү)	33	3	5	25	18—71	11

Байгал далайе тойроһон
Бараан үндэр ууланууд
Саһан малгайгаа үмдэжэ,
Сахюур сагаан болонхой.
Хойто холын зүгһөө
Хорон һалхин үлеэжэ,
Залгаа олон мүрэнүүдээр
Зайр мүльһэн урданхай.
Бишыхан гол сөөрэмүүд
Бүхээг мүльһөөр
хушагдаад,
Наранай элшэ туяада
Ялагашалдан байнад лэ.
Үбэлые хүлеэжэ ядаһан
Үхибүүд газаа гаранхай.
Булад конькн үмдэжэ.
Булта урилдахаар
зэһэнхэй.
Харин Байгал далайда
Хатуу жабар хамаагүй
Долгидоо һэмээхэн
мухарюулжа,
Дорюунаар эбһээлэн
хэбтэнэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотоэтюд.

ШҮЛЭГ-ТААБАРИ

Хүршэнэрэй хүбүүд
хүхилдэн мүрысэжэ.
Хүлэг моридоо эмээллэжэ
мордобод.
Сүмбэр уулын оройгоор
дүүлижэ
Сүн далайн оёороор
шунгажа
Эрдэни зэндэмэниин
эрхимыень олобо
Эмээл моридтоо ашажа
ганзагалба.
Үһагүй далайда урилдажа
тамаруулба,
Агааргүй дайдада
уулзажа тамхилба.
Гар гараа барилсан
золгобо.
Гааһа тамхяа залалсан
зугаалба,
Һара хээтэй һайшаан
уг...
Хамаг дарамалаа уудалан
дэлгэбэ,
Наран абгай наашаалан
гэж...
Найман үнгын һолонгоор
даллаба,
Мүшэн үбгэд мэндэшэлэн
миһэрэлдэ...
Манайда-манайда гэлдэн
эмнидэбэ.
(«Союз—Аполлон» гэжэ онгосонууд ба тэрэнэй экипажнууд тухай).

Б-М. ДЫШИНОВ.

ХОШОН ҮГЭНҮҮД

МУУ ЗАН ТУХАЙ

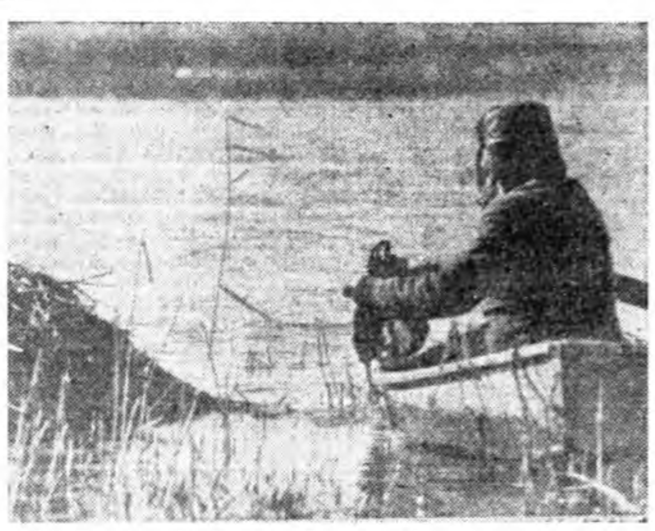
Нохойн муу унтааша,
Ноёной муу хараалша.
Эртын хюруу шэрүүн,
Эрхэһэн ноён хатуу.
Хирээ шубуун һэедэ
дуратай,
Хара сэдьхэлтэ хэрүүлдэ
дуратай.
Сэсэглэһэн ногоон
хагдардаг,
Сэсэрхэһэн хүн тородог.
Элүүр энхые тамхин
химэлдэг,
Эб нэгэтэниие хобуушан
химэлдэг.
Ниндэһэн эрбээхэйдэ
һүхирөөшэ
Ноёной һүүдэртэ
мүргөөшэ.

Б-Н. НАМДЫКОВАЙ суглуулбариһаа.

АМАН ЗОХЁОЛОЙ АБДАРҺАА

Агы соо алтан шагай.
(Хониной хурьган).
Хатуу харагшан,
Хайлар сагаагшан,
Хайрата улаагшан.
(Гутал, оймһон, хүл).
Бухын тархн булаатай,
буржагар модон зоогоотой,
(Хибһэнэй хонхо).
Үхэгтэ үжэһэн тоһон.
(Шэбэр).
Тогоон дорохи түмэн олон
модод.
(Үһэн).
Дүрбэн аха дүүнэр нэгэ
малгайтай.
(Стол).
Яас бугын эбэр, эсэнхэй
моринной шандааһап.
(Номо годли).
Енхэр сагаан морин ерэн
сагаан тохомтой.
(Хуһан).

Ц. ТОКТОХОЕВОЙ суглуулбариһаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ондатра агналга түлэг дундаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фотоэтюд.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Уншагшын түрүү бэшэг. «Нуга сабшалан дээрэ намар хүдэлмэри эхилбэ» — суруулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Түрэл оронной доторнай.

Хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта. КПСС-эй обкомой зургаадахи пленумэй материалнууд. (КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой элидхэл ба элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэнүүд).

Дүрбэдэхи хуудаһанда «Субботын галхан».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00—Шэнэ һонин. 10.10 — «Ерыш наашаа, онтохон»: «Малыш Пингвинёнок» (үнгэтэ). 10.40—«Танда, түрэлхид тэ!». 11.10—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ програм (үнгэтэ). 11.40—Спортын һонин. 1. Волейбол. 2. Дзюдо. 12.50—Забһарлалга. 13.00—«Үхибүүдтэ — фильм». «Ойн домог». 14.00—«Очевидное — невероятное». 15.00—«Хүгжэмтэ программа». 15.35—«Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 16.05—«Хүн. Бүмбэрсэг дэлхэй. Замбуулин» (үнгэтэ). 16.35—Концерт. 16.50—Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков асуудалнуудта харюусана. 17.35—«Гипотезер» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 18.30—«Время». 19.00—Забһарлалга. 19.10—Композитор А. Пахмутовагай дуунай үдэшэ. Союзуудай байшангай Колонно залһаа дамжуулагдаха. 22.20—Забһарлалга. 22.30—«Шагнагыш бэеэ» (үнгэтэ). 24.00—«Время».

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телеграф Телефон Радио

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Д. Лазартай уулзажа хөөрэлдэһэн тухайнь гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Хоёр орондо социалис ба коммунис байгуулалтын ябаса тухай мэдээнүүдые хөөрэлдөөнэй үедэ абалсаһан, КПСС-эй ба ВСРП-гэй, Советскэ Союзай ба Венгриин Арадай Республикын хоорондохи али бүхы харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые хаража үзэһэн, мүн гадаадын политикын гол шухала асуудалнуудые, уласхоорондын харилсаандахи шахардуу байдалые гүнзэгырүүлэн һайжаруулхын түлөө, эб найрамдалай болон социализмын түлөө тэмсэлэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байна гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын Д. Лазартай хөөрэлдэһэн тухай гадаадын хэблэлдэ мэдээсэгдэнэ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Совет эрдэм, техникын шэнэ амжалта—«Венера-9» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станциин Үүрэй солбониие тойруулан замда гаргагдажа, энэ планетын түрүүшын хэмэл одон болоһон тухайнь, буулгагдадаг аппарадай Үүрэй солбоной нюруу дээрэ дорьбоогүй зөөлэхэнөөр табигдажа, энэ планетын нюруугай түрүүшын буулгабари абаһан тухайнь олон газетэнүүд мэдээсэнэ.

«Гайхалтай!», «Үүрэй солбониие шэнжэлхэ хэрэгтэ асари ехэ алхам хэгдээ» — гэһэн гаршагууд доро американ эрдэмтэдэй магтаал һайшаалнуудые «Нью-Йорк таймс» газетэ толилно. «Нарата юртэмсэдэ Газарта эгээл дүтэ шадарай планетые шэнжэлэлгэдэ түрүү һууриия Советскэ Союз улам батадхаба», — гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. «Нюуса ехэтэй планетые шэнжэлхэ талаар үшөө нэгэ зорилго шиидхэгдээ, бусад түбинүүдые шэнжэлэн мэдэжэ абаха талаар шухала алхам хэгдээ», — гэжэ Франциин «Юманите» газетэ бэшэнэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессиин хүдэлмэридэ зорюулжа, Монголой «Үнэн» газетэ шэнжэлэл толилбо. «Хүн зониие олоорнь хюдаха, шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые, эдэнэй шэнэ түхеэрэлгэ зохёон бүтээлгые хорихо тухай», «Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгаяа бүгэдэ нии тээрээ бүрин хүсэдөөр болюулха тухай договор баталха тушаа» Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнууд уласхоорондын ехэ удха шанартай байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдажа, бүхэдэлхэйн конгрессэй Берлиндэ хүдэлмэрилжэ байһан тухай, Ливандахи түгшүүрилтэ байдал тухай, Португалидахи хүшэр бэрхэшээлтэй байдал тухай газетэнүүд мэдээсэнэ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Советскэ Союзда, Польшодо, Румынида ошожо ерэһэн ушарнай Португалиин экономико хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай байха юм гэжэ Португалиин президент Ф. да Кошта Гомеш ФРГ-гэй телевидениин корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Ямар бэ даа бүлэг оронуудһаа гү, али энэ тэрэ нациһаа дулдыданги бэшэ байхын түлөө Португали тэмсэнэ гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

ФРАНЦИИН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

ТАСС

Франциин Министрнүүдэй Соведэй заседани эндэ боложо, республикын президент В. Жискар д'Эстэн албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоод бусаһан тухайдаа правительствын гэшүүдтэ мэдээсэбэ.

Министрнүүдэй Соведэй заседаниин һүүлээр коммюнике толилогдоо. Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ тухай декларацида Франциин Президент В. Жискар д'Эстэн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев гар табяа гээд энэ коммюнике соо хэлэгдэнэ. Деклараци шухала удха шанартай гэжэ республикын президент тэмдэглэбэ.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо тогтоохо тухай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула хоёр орон харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа деклараци дотор элирхэйлэн баталһан байна. Шахардуу байдал һулаалуулха, уласхоорондын харилсаа хүгжөөхэ шухала гээд эндэ хэлэгдэнэ. Декларациин үндэһөөр Франциин, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд саашадаашье уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байха.

БЕЙРУТ

БЕЙРУДТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Октябриин 22-то хүн зониие хулгайлан, иишэ тиишэнь нюусаар абаашаха ушарай эрид үргэдэһэнтэйнь дашарамдуулан Ливанай ниислэл хотодохи байдал бүри хүшэр бэрхэшээлтэй боложо байна. Хэблэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, һүүлэй 24 час соо 200 гаран хүниие барижа, хайшаншье абаашаһан байха юм.

Катаиб гэдэг хархис партиин фалангистнууд Палестиные сүлөөлхэ армиин дээдэ зиндаагай офицернүүдэй нэгые Кахале районой шоссе шадар барижа, зэрлиг дошхоноор баһамжалан доромжолһон, зобооһон байна.

Боро хараанай буумсаар түбэй районуудта, ниислэл шадархи Син Эль-Филь, Хадас ба бусад багахан хотонуудта зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүд үргэдэнэ. Бухэли һүниндөө үргэлжэлһэн буудалдаанда ехэ буунууд, миномёдууд хэрэглэгдээ. Октябриин 23-най үглөөгүүр буудалдаан үргэлжэлһөөр лэ байгаа.

ПРАГА

ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци ЧССР-тэ ерэбэ

ТАСС

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд, Баруун-Чешскэ область соогуур ябажа байна.

Айлшад Чехословакиин Пльзеньдэхи машина бүтээдэг В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» гэжэ нэгэдэлдэ хүрэбэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак ДРВ-гэй делегациие үдэшэн ябалсаа.

Делегаци октябриин 23-да Братиславада ерэбэ. Эдэнэр Словакиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзаа. Словакиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь И. Ленарт айлшадаа үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалба. Ле Зуан ба делегациин бусад гэшүүд Братиславадахи электротехническэ заводто хүрэһэн байна.

РЕДАКТОР
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан Удэ, ул. Ленина 35, телефоны: приемная — 2-54-93, секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-56-62.